ISSN: 1300-0373
Online ISSN: 1304-6810

Journal of Islamic RESEARCH

İslâmî Araştırmalar Dergisi

Cilt • Vol: 36 | **Sayı • No:** 1 | 2025

1 **İbn Rüşd'e Göre Erdemin Kazanılmasında Devletin Rolü**
Bahar KOCA

12 **Hac Deneyimi Yaşayan Bireylerde İçsel Dini Motivasyon ve Hac Motivasyonu Üzerine Bir Alan Araştırması**
Serpil BAŞAR

29 **Dinlerde Mucize Algısı ve Bâbîlik-Bahâîlik Özelinde Yeni Dini Hareketlerde Mucize Telakkileri**
Yasin İPEK

45 ***Fedâih* ve *İktisâd* Arasında Gazâlî'nin Yöntem Anlayışı**
Mehmet Emin ACAT

61 **A New Approach to Calculating Zakat Potential: The Forbes 10 Method**
Niyazi GÜMÜŞ

71 **Hz. Peygamberin Amcası Zübeyr ile Yemen'e Seyahati**
Faruk TUNCER

85 **Mağrib Yazmalarında Yer Alan Na'l-i Şerîf Motifleri; Ahmed b. Muhammed el-Makkârî'nin *Fethu'l-Muteâl fi Medhi'n-Niâl* Örneği**
Sümeyra OCAK AHMED

100 **Lahn Olgusunun Ortaya Çıkışı ve Kıraatlerin Dilsel Açıdan Temellendirilmesine Etkisi**
Meral SALMAN

120 **İslam Hukukunu Nazariyeler Üzerinden Okuma Çabasına Bir Eleştiri Denemesi: Fethi ed-Düreynî (ö. 2013) Örneği**
Mustafa Serdar ÖZCAN, Muhammet Ali ÇAĞLAR

135 **Bilge İnsandan Zeki Bireye: Bir Dönüşümün Anatomisi**
Fatma ŞENGÜL

TÜRKİYE EKONOMİK VE
KÜLTÜREL DAYANIŞMA VAKFI

Journal of
Islamic
RESEARCH
İslâmî Araştırmalar Dergisi

Cilt Vol **36** **Sayı** No **1** **Yıl** Year **2025**

ONURSAL EDİTÖR - HONORARY EDITOR

Prof. Dr. Mehmed Said HATİBOĞLU, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Emekli, Ankara, Türkiye*

BAŞ EDİTÖR - CHIEF EDITOR

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKDAR, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Emekli, Ankara, Türkiye*

BÖLÜM EDİTÖRLERİ - SECTION EDITORS

Arap Dili ve Belagatı
Prof. Dr. Salih Zafer KIZIKLI
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

Din Eğitimi
Prof. Dr. Recai DOĞAN
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

Din Felsefesi
Prof. Dr. Tuncay İMAMOĞLU
Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Erzurum, Türkiye

Din Psikolojisi
Prof. Dr. Ali Ulvi MEHMEDOĞLU
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Din Sosyolojisi
Prof. Dr. İhsan TOKER
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

Dinler Tarihi
Prof. Dr. Durmuş ARIK
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

Felsefe Tarihi
Prof. Dr. Milay KÖKTÜRK
Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Denizli, Türkiye

Hadis
Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK
İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye

İslâm Ekonomisi ve Finans
Prof. Dr. Fuat SEKMEN
Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Sakarya, Türkiye

İslâm Felsefesi
Prof. Dr. İbrahim MARAŞ
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

İslâm Mezhepleri Tarihi
Prof. Dr. Sönmez KUTLU
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

İslâm Tarihi
Prof. Dr. Seyfettin ERŞAHİN
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye

Mantık
Prof. Dr. Ali ÇETİN
Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye

Tasavvuf
Prof. Dr. Hülya KÜÇÜK
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi, Konya, Türkiye

Tefsir
Prof. Dr. Ali Rıza GÜL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Eskişehir, Türkiye

Türk Din Musikisi
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Türk-İslâm Edebiyatı
Prof. Dr. Hikmet ATİK
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi, Konya, Türkiye

Türk-İslâm Sanatları Tarihi
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi, Konya, Türkiye

DANIŞMA KURULU - ADVISORY BOARD

Arap Dili ve Belagatı

Prof. Dr. YAHYA ABABNEH, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Doç. Dr. MALEK ABDULKADER, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KASEH ABU BAKAR, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. NAYAL ABU ZAİD, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. ÖMER ACAR, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. YAŞAR ACAT, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. RIFAT AKBAŞ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. HALİL AKÇAY, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. SAİD NURİ AKGÜNDÜZ, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULHAMİT AL AKTAS, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. MOHAMMAD ALHAWARY, *University of Michigan, Ann Arbor, ABD*
Prof. Dr. ASEM SHEHADEH SALEH ALİ, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. SAMER ALİ, *University of Michigan, Ann Arbor, ABD*
Doç. Dr. SOUAD T ALİ, *Arizona State University, Phoenix, ABD*
Doç. Dr. AHMED A ALKUBİSE, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. MUSA ALP, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ALİ KILAY ARAZ, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ZAMRİ BİN ARİFİN, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. ADNAN ARSLAN, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Doç. Dr. BÜNYAMİN AYDIN, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Doç. Dr. CEMAL ABDULLAH AYDIN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. TAHİRHAN AYDIN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. SELAMİ BAKIRCI, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. SELAHATTİN BAYRAM, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET BOSTANCI, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. LABİDİ BOUABDALLAH, *Université Saad Dahlab de Blida, Blida, Cezayir*
Prof. Dr. ALİ BULUT, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. EMİN CENGİZ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. SENEM CEYLAN, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET EDİP ÇAĞMAR, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ŞİRİN ÇINAR, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET FARUK ÇİFÇİ, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. FARUK ÇİFTÇİ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. GÜRKAN DAĞBAŞI, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. NADWAH HAJİ DAUD, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. RAMAZAN DEMİR, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET VEHBİ DERELİ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF DOĞAN, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. HABİB EL MALLOUKİ, *University of Osnabrück, Osnabrück, Almanya*
Prof. Dr. ENES ERDİM, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET CEVAT ERGİN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET MESUT ERGİN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUL HAMİD FAZİLİ, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Doç. Dr. İBRAHİM FİDAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. FEHAM BİN MD GHALİB, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MASHOUR HABBAZI, *Al-Quds University, Kudüs, Filistin*
Doç. Dr. ABDULLAH HACIBEKİROĞLU, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MAJED HAJMOHAMMAD, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULKAREEM HASSAN, *University of Bahrain, Al Manamah, Bahreyn*
Doç. Dr. HASLİNA BİNTİ HASSAN, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. DURSUN HAZER, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. SYRİNX VON HEES, *Universitat Münster Institut für Arabistik & Islamwissenschaft, Nordrhein-Westfalen, Almanya*
Doç. Dr. HAJRUDİN HODZİC, *University of Bihać Žegarska, Bihac, Bosna Hersek*
Prof. Dr. MAJDİ BİN HAJİ IBRAHİM, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. ABDUL NABİ ISSTAİF, *University of Damascus, Şam, Suriye*
Doç. Dr. YUNUS İNANÇ, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET SELİM İPEK, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER İSHAKOĞLU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HALİL İBRAHİM KAÇAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA KAYA, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA KESKİN, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. EMAD ABDELKARİM SALİM KHASAWNEH, *Al al-Bayt University, Al Mafraq, Ürdün*
Prof. Dr. KADİR KINAR, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH KIZILCIK, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUL REHMAN KHALİD MADNİ, *University of Management and Technology, Lahor, Pakistan*
Doç. Dr. AHSAN ULLAH MİAH, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Doç. Dr. NİK HANAN MUSTAPHA, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. HAMDY BAKHIT OMARAN MOHAMED, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Prof. Dr. RAHMAH BİNTİ AHMAD OSMAN, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MUSTAFA ÖNCÜ, *Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM ÖZAY, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HALİM ÖZNURHAN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. AKMAL KHUZAİRY BİN RAHMAN, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. İSMAİL RAMAZAN, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF SANCAK, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Prof. Dr. AMİDU OLEKAN SANNİ, *Fountain University, Osogbo, Nijerya*
Doç. Dr. MUAMMER SARIKAYA, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL HAKKI SEZER, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. NESİM SÖNMEZ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET HAKKI SUÇİN, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT SULA, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALİ ŞİMŞEK, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. EYYÜP TANRIVERDİ, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET TASA, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MAHMUT TEKİN, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULHADİ TİMURTAŞ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. SARRA TLİLİ, *University of Florida, Gainesville, ABD*
Prof. Dr. SHAWKAT M TOORAWA, *Yale University, New Haven, ABD*
Doç. Dr. GÜLHAN TÜRK, *Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye*
Prof. Dr. SABRİ TÜRKMEN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN UÇAR, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD SHAFİ UDDİN, *International Islamic University – Chittagong, Chittagong, Bangladeş*
Doç. Dr. MOHSİN UDDİN, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Doç. Dr. SHAMSUL JAMİLİ BİN YEOB, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. ADEM YERİNDE, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET YILMAZ, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Doç. Dr. NURULLAH YILMAZ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. BADRİ NAJİB BİN ZUBİR, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*

Din Eğitimi

Prof. Dr. HAFİZ MUZTABA RİZA AHMED, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. SAMER AKKACH, *The University of Adelaide, South Australia, Avustralya*
Doç. Dr. HAMZA AKTAŞ, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Doç. Dr. AKİF AKTO, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. NADER SIDQI MUHAMMAD AL REFAI, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. İBRAHİM ALKHALDİ, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. MOHD AHMAD ALQUDAH, *The University of Jordan, Amman, Ürdün*
Prof. Dr. NURULLAH ALTAŞ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED ESAT ALTINTAŞ, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL ARICI, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. EDNAN ASLAN, *University of Vienna, Viyana, Avusturya*
Prof. Dr. HACER AŞIK EV, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. NEVZAT YAŞAR AŞIKOĞLU, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM AŞLAMACI, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. ASLIHAN ATİK, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. INA TER AVEST, *Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, Hollanda*
Prof. Dr. MEHMET EMİN AY, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET AYAS, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. SALİH AYBEY, *Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET ŞEVKİ AYDIN, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. TAREK BADAWİA, *University of Erlangen-Nürnberg, Erlangen, Almanya*
Prof. Dr. MEHMET BAHÇEKAPILI, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. İRFAN BAŞKURT, *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF BATAR, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. NAZIM BAYRAKDAR, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET FARUK BAYRAKTAR, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Doç. Dr. YUSUF CEYLAN, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. AUSTİN M CHEYEKA, *University of Zambia, Lusaka, Zambiya*
Prof. Dr. AHMET ÇAKMAK, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET ALİ ÇANAKCI, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Doç. Dr. FATMA ÇAPCIOĞLU, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. BÜLENT ÇELİKEL, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN ÇETİNEL, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. SEMRA ÇİNEMRE, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ÇOBAN, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. KAMİL ÇOŞTU, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN DAM, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET DOĞAN, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUL GHAFAR DON, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. MAHMUT DÜNDAR, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. AMİR DZİRİ, *Universitatsklinikum Freiburg, Baden-Württemberg, Almanya*
Prof. Dr. REMZİYE EGE, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HALİT EV, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. AYŞE ZİŞAN FURAT, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET FATİH GENÇ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. DAVID JOEL GOA, *University of Alberta, Edmonton, Kanada*
Doç. Dr. ŞEREF GÖKÜŞ, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. ŞAKİR GÖZÜTOK, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. YUSUF BAHRİ GÜNDOĞDU, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED MUHDİ GÜNDÜZ, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*

Doç. Dr. TURGAY GÜNDÜZ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ADEM GÜNEŞ, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN GÜREL, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. BANU GÜRER, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ADLİNA HALİM, *University Putra Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. AMJAD M HUSSAİN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SAİFULLAH IDRİS, *Ar-Raniry State Islamic University, Aceh, Endonezya*
Doç. Dr. AHMAD MUNAWAR ISMAİL, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. DAVUD IŞIKDOĞAN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. TECELİ KARASU, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Doç. Dr. TUNCAY KARATEKE, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. FATİH KAYA, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Prof. Dr. MEVLÜT KAYA, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. UMUT KAYA, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. EMİNE KESKİNER, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ŞÜKRÜ KEYİFLİ, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Prof. Dr. YILDIZ KIZILABDULLAH, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. KASIM KOCAMAN, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET KOÇ, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA KÖYLÜ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. TERRY LOVAT, *The University of Newcastle – Australia, New South Wales, Avustralya*
Prof. Dr. CEYHUN MEMMEDOV, *Azerbaijan Institute of Theology, Bakü, Azerbaycan*
Prof. Dr. HASAN MEYDAN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. SİEBREN MİEDEMA, *Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, Hollanda*
Doç. Dr. GALİNA MİSKİNİENE, *Vilnius University, Vilnius, Litvanya*
Doç. Dr. ABDUL MUHAİMİN, *The University of Haripur, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan*
Prof. Dr. RAZALEİGH MUHAMAT, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. BAYRAMALİ NAZIROĞLU, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Prof. Dr. MUHİDDİN OKUMUŞLAR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. NEZAR OMRAN, *Fakultet za Islamske Studije, Novi Pazar, Sırbistan*
Prof. Dr. CEMİL ORUÇ, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. CEMİL OSMANOĞLU, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. AYHAN ÖZ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SAADETTİN ÖZDEMİR, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. ŞUAYİP ÖZDEMİR, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. M SAUD ALAM QASMİ, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. İSMAİL SAĞLAM, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ZAİNAL ABİDİN BİN SANUSİ, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. YAŞAR SARIKAYA, *University of Giessen (Justus Liebig University), Giessen, Almanya*
Prof. Dr. ALİSON SCOTT BAUMANN, *SOAS University of London, London, İngiltere*
Doç. Dr. DİNA SİJAMHODZİC NADAREVİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. MEHMET ŞANVER, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN TAŞTEKİN, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. MOHAMMED JABER THALGİ, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Doç. Dr. KUBAT ALİ TOPÇUBAY, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. CEMAL TOSUN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM TURAN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED FATİH TURANALP, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. BÜLENT UÇAR, *University of Osnabrück, Osnabrück, Almanya*
Doç. Dr. RECEP UÇAR, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. YUSEF WAGHID, *Stellenbosch University, Cape Town, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Doç. Dr. MUHAMMED ALİ YAZIBAŞI, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN YILMAZ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. MACİD YILMAZ, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. ZEYNEP YÜKSEL, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Doç. Dr. TUĞRUL YÜRÜK, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. HALİSE KADER ZENGİN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MAHMUT ZENGİN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. ZEKİ SALİH ZENGİN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. FARKHANDA ZİA, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*

Din Felsefesi
Prof. Dr. RAHİM ACAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. REZA AKBARİ, *Imam Sadiq University, Tehran, İran*
Prof. Dr. MUHSİN AKBAŞ, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. ÖZCAN AKDAĞ, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. EYÜP AKTÜRK, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. MEVLÜT ALBAYRAK, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. RECEP ALPYAĞIL, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHDİ AMİNRAZAVİ, *University of Mary Washington, Charlottesville, ABD*
Prof. Dr. MUSA KAZIM ARICAN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MUSA KAZIM ARICAN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. RIFAT ATAY, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. HOSSEİN ATRAK, *University of Zanjan, Zanjan, İran*
Doç. Dr. MEHMET ATA AZ, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. VAHDETTİN BAŞCI, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. KEMAL BATAK, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. ERDAL BAYKAN, *Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Prof. Dr. AYHAN BIÇAK, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM BOR, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Prof. Dr. CELAL BÜYÜK, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. DAN CHITOIU, *The Alexandru Ioan Cuza University, Iasi, Romanya*
Prof. Dr. ANDREW CHİGNELL, *Princeton University, Trenton, ABD*
Doç. Dr. CONOR CUNNİNGHAM, *University of Nottingham, Nottingham, İngiltere*
Doç. Dr. MUSTAFA ÇAKMAK, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Doç. Dr. EROL ÇETİN, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL ÇETİN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN ZAHİD ÇİFÇİ, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. LOKMAN ÇİLİNGİR, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET MÜNİR DEDEOĞLU, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET DEMİRTAŞ, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. ŞAHİN EFİL, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. ENGİN ERDEM, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER FARUK ERDEM, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. RAMAZAN ERTÜRK, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Dr. GEORG GASSER, *Universitat Augsburg, Bayern, Almanya*
Prof. Dr. ZEYNEP GEMUHLUOĞLU, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HANS PETER GROSSHANS, *University of Münster, Nordrhein-Westfalen, Almanya*
Doç. Dr. SAİM GÜNDOĞAN, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN HARE, *Yale University, New Haven, ABD*
Prof. Dr. MUHAMMAD HARON, *University of Johannesburg, Johannesburg, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Doç. Dr. HAKAN HEMŞİNLİ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. JEFFREY J JORDAN, *University of Delaware, Newark, ABD*
Doç. Dr. MEHMET FATİH KALIN, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. RECEP KILIÇ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. TURAN KOÇ, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. RAFİZ MANAFOV, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Doç. Dr. EDWARD RYAN MOAD, *Qatar University, Doha, Katar*
Prof. Dr. AYŞE SIDIKA OKTAY, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. ERGİN ÖGCEM, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ŞÜKRÜ ÖZKAN, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. SAJJAD RİZVİ, *University of Exeter, Exeter, İngiltere*
Doç. Dr. TUNCAY SAYGIN, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye*
Dr. HEYDAR SHADİ, *Sankt Georgen Graduate School, Hessen, Almanya*
Prof. Dr. HASAN A SHAFİE, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. KLAUS VON STOSCH, *University of Paderborn, Nordrhein-Westfalen, Almanya*
Prof. Dr. NAİM ŞAHİN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. HABİB ŞENER, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Doç. Dr. İSMAİL ŞİMŞEK, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN TANRIVERDİ, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Prof. Dr. MARTİN THURNER, *University of Munich, Münih, Almanya*
Prof. Dr. LATİF TOKAT, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. AYDIN TOPALOĞLU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. FATİH TOPALOĞLU, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. YAŞAR TÜRKBEN, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET TÜRKERİ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET UĞURLU, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. FERİT USLU, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. MALCOLM VOYCE, *Macquarie University, Sydney, Avustralya*
Prof. Dr. TSRANEH WILKINSON, *Georgetown University, Washington, ABD*
Doç. Dr. ABBAS YAZDANİ, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. RUHATTİN YAZOĞLU, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. FATMA YÜCE, *Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. JOHANNES ZACHHUBER, *University of Oxford, Oxfordshire, İngiltere*

Din Psikolojisi
Prof. Dr. HALİL APAYDIN, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ATALAY, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ RIZA AYDIN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. CÜNEYD AYDIN, *Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ AYTEN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ BALTACI, *Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye*
Doç. Dr. FATIMA ZEYNEP BELEN, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. MUAMMER CENGİL, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN CERTEL, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. ÖZER ÇETİN, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. HATİCE DEMİRBAŞ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Dr. SARAH DEMMRİCH, *University of Münster, Nordrhein-Westfalen, Almanya*
Doç. Dr. SANDRA DİXON, *University of Denver, Denver, ABD*
Doç. Dr. NOURİ GANA, UCLA, *Department of Comparative Literature, Los Angeles, ABD*
Doç. Dr. EKMEL GEÇER, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLÜŞAN GÖCEN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM GÜRSES, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. ORHAN GÜRSU, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Doç. Dr. SALASİAH HANİN HAMJAH, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. AMBER HAQUE, *Doha Institute for Graduate Studies, Doha, Katar*
Prof. Dr. PETER C HİLL, *Biola University, La Mirada, ABD*
Prof. Dr. RALPH HOOD, *The University of Tennessee- Chattanooga, Chattanooga, ABD*
Doç. Dr. ÜMİT HOROZCU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HAYATİ HÖKELEKLİ, *İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Prof. Dr. AKBAR HUSAİN, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. ZAİNAB ISMAİL, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. ABDULVAHİT İMAMOĞLU, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN KAPLAN, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. FARUK KARACA, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA DOĞAN KARACOŞKUN, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET CANAN KARAKAŞ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. SAFFET KARTOPU, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN KAYIKLIK, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED KIZILGEÇİT, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. NURTEN KİMTER, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA KOÇ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA NACİ KULA, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ARYEH LAZAR, *Ariel University, Ariel, İsrail*
Prof. Dr. MOHD RUSHDAN BIN MOHD JAILANI, *Islamic Science University of Malaysia, Negeri Sembilan, Malezya*
Prof. Dr. HALİNA GRZYMALA MOSZCZYNSKA, *Ignatianum Academy, Krakow, Polonya*
Prof. Dr. MİCHAEL E NİELSEN, *Georgia Southern University, Statesboro, ABD*
Prof. Dr. ÜZEYİR OK, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. ZEYNEP ÖZCAN, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. ÖZNUR ÖZDOĞAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Dr. PAUL E PRİESTER, *Northern Illinois University, Rockford, ABD*
Doç. Dr. ZEYNEP SAĞIR, *Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. BİLAL SAMBUR, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. KENAN SEVİNÇ, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULVAHİD SEZEN, *Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Prof. Dr. AİD SMAJİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Prof. Dr. HABİL ŞENTÜRK, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. TURGAY ŞİRİN, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KASIM TATLILIOĞLU, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. YAHYA TURAN, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ULU, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN İBRAHİM YEĞİN, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. MUALLA YILDIZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. WELLİNGTON ZANGARİ, *Federal University of Sao Paolo, Sao Paulo, Brezilya*

Din Sosyolojisi
Prof. Dr. CELİL ABUZAR, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. SIDDIK AĞÇOBAN, *Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye*
Doç. Dr. VİLDAN HİLAL AKÇAY, *Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMIT HARUN AKKAYA, *Kayseri Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN AKKIR, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT KUBİLAY AKMAN, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Prof. Dr. ERDAL AKSOY, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. YASİN AKTAY, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HAMİT AKTÜRK, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. NİYAZİ AKYÜZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ ALBAYRAK, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. FAZLI ARABACI, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. HALİS ADNAN ARSLANTAŞ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. JAFFARY AWANG, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. ADEELA ARSHAD AYAZ, *Concordia University, Montreal, Kanada*
Doç. Dr. KEMAL AYDIN, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. BÜNYAMİN AYHAN, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET FATİH AYSAN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER AYTAÇ, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. NAGIMA BAITENOVA, *Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakistan*
Prof. Dr. MOHAMED BAKARİ, *RAF International University, Nairobi Area, Kenya*
Doç. Dr. SITI ARNI BINTI BASIR, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. WİLLİAM O BEEMAN, *University of Minnesota, Minneapolis-St Paul, ABD*
Doç. Dr. BENAOUDA BENSAID, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDELAZİZ BERGHOUT, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. HAYATİ BEŞİRLİ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET BİREKUL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSNÜ EZBER BODUR, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULHAMİT BUDAK, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. GARY BUNT, *University of Wales Trinity Saint David, London, İngiltere*
Prof. Dr. AYŞE CANATAN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. JOCELYNE CESARİ, *University of Birmingham, Birmingham, İngiltere*
Prof. Dr. CYRA AKİLA CHOUDHURY, *Florida International University, Miami, ABD*
Doç. Dr. HASAN COŞKUN, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. FAHRİ ÇAKI, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. ADİL ÇİFTÇİ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. YAKUP ÇOŞTU, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. TAHİR DAĞCI, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Doç. Dr. TALİP DEMİR, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL DEMİREZEN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA DERVİŞ DERELİ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. NECMETTİN DOĞAN, *İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ŞAHİN DOĞAN, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Doç. Dr. FATMA DORE, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET DÖNMEZ, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. MESUT DÜZCE, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN EADE, *University of Roehampton London, London, İngiltere*
Doç. Dr. GÖKNUR EGE, *Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. BEKİR EMİROĞLU, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. TEVFİK ERDEM, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. SELİM EREN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. EROL ERKAN, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMMET ERKAN, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET ERTOY, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. FARİD ESACK, *University of Johannesburg, Johannesburg, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Prof. Dr. OSMAN EYÜPOĞLU, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ FİDAN, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. REUVEN FİRESTONE, *Hebrew Union College, Los Angeles, ABD*
Prof. Dr. BENOÎT FLİCHE, *Aix-Marseille University, Marsilya, Fransa*
Prof. Dr. MARC GABORİEAU, *CNRS – French National Center for Scientific Research, Paris, Fransa*
Doç. Dr. ABDULLAHİ GALLAB, *Arizona State University, Phoenix, ABD*
Dr. NASER GHOBADZADEH, *Australian Catholic University, Victoria, Avustralya*
Doç. Dr. AYLA GÖL, *York St. John University, York, İngiltere*
Prof. Dr. MUSTAFA GÜNERİGÖK, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHMAN GÜNEŞ, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. ÖZCAN GÜNGÖR, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ORHAN GÜRSU, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Prof. Dr. SERKAN GÜZEL, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. SHERİNE HAFEZ, *University of California – Reverside, Riverside, ABD*
Doç. Dr. KİKUE HAMAYOTSU, *Northern Illinois University, Rockford, ABD*
Prof. Dr. SARİ HANAFİ, *American University of Beirut, Beyrouth, Lübnan*
Prof. Dr. ROBERT HEFNER, *Boston University, Boston, ABD*
Doç. Dr. JOSHUA HENDRİCK, *Loyola University Maryland, Baltimore, ABD*
Doç. Dr. CHRİS HOUSTON, *Macquarie University, Sydney, Avustralya*
Prof. Dr. SATOSHİ IKEUCHI, *The University of Tokyo, Tokyo, Japonya*
Doç. Dr. ABDULLAH İNCE, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. RAJAİ RAY JUREİDİNİ, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Doç. Dr. JOSEPH JON KAMİNSKİ, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. CENGİZ KANIK, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Prof. Dr. BÜLENT KARA, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. ZÜLKÜF KARA, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. SITKI KARADENIZ, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. HAKKI KARAŞAHİN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. BAHSET KARSLI, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. MÜZEYYEN AYTÜL KASAPOĞLU, *Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUSSAMET KAYA, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM KAYA, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. YAHYA MUSTAFA KESKİN, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. RASSEM KHAMAİSİ, *University of Haifa, Haifa, İsrail*
Doç. Dr. KHADIJAH BINTI MOHD KHAMBALI HAMBALI, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. ZİYAEDDİN KIRBOĞA, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Doç. Dr. SELÇUK KIRTEPE, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. ZAHİR KIZMAZ, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALİ KİRMAN, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. MURAT KOBYA, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. ARİF KORKMAZ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET AYHAN KOYUNCU, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. TİMUR KOZUKULOV, *Osh State University, Oş, Kırgızistan*
Prof. Dr. MARNİA LAZREG, *Roosevelt House Public Policy Institute at Hunter College, New York, ABD*
Prof. Dr. MUSTAFA MACİT, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. JAMAL MALİK, *University of Erfurt, Thuringen, Almanya*
Prof. Dr. AKAHORİ MASAYUKİ, *Sophia University, Tokyo, Japonya*
Prof. Dr. İBRAHİM MAZMAN, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMED MAZAHİR SEYED MOHAMED, *South Eastern University of Sri Lanka, Amparai, Sri Lanka*
Doç. Dr. MUHİDİN MULALİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. KAZUYA NAKAMIZO, *Kyoto University, Kyoto, Japonya*
Prof. Dr. M AYAZ NASEEM, *Concordia University, Montreal, Kanada*
Doç. Dr. SERDAR NERSE, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. EJDER OKUMUŞ, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. BİRSEN BANU OKUTAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH ÖZBOLAT, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET UFUK ÖZCAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ RAFET ÖZKAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ ÖZTÜRK, *Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. HALİDE NUR ÖZÜDOĞRU ERDOĞAN, *Polis Akademisi Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. CEVAT ÖZYURT, *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, Kırgızistan*
Doç. Dr. KELLY PEMBERTON, *The George Washington University, Washington, ABD*
Prof. Dr. ERKAN PERŞEMBE, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. JAMES PİSCATORİ, *Durham University, Durham, İngiltere*
Doç. Dr. HALİM RANE, *Griffith University, Queensland, Avustralya*

Doç. Dr. MUSTAFA SAFA, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Prof. Dr. ZAHİA SMAİL SALHİ, *The University of Manchester, Manchester, İngiltere*
Doç. Dr. MUSTAFA SARMIŞ, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Prof. Dr. FUMİKO SAWAE, *Sophia University, Tokyo, Japonya*
Prof. Dr. SAEED SHAFQAT, *Forman Christian College, Lahor, Pakistan*
Prof. Dr. M NAZİF SHAHRANİ, *Indiana University Bloomington, Bloomington, ABD*
Prof. Dr. JONATHAN H SHANNON, *Hunter College, New York, ABD*
Prof. Dr. MEGAN SİJAPATİ, *Gettysburg University, Gettysburg, ABD*
Doç. Dr. SHARIFAH HAYAATI BINTI SYED ISMAIL, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. İLKAY ŞAHİN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET CEM ŞAHİN, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. AHMAD TARMİZİ TALİB, *University Putra Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. KEMALEDDİN TAŞ, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET TAŞĞIN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ABDELKADER TAYOUB, *University of Cape Town, Rondebosch, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Doç. Dr. SARAH TOBİN, *Chr. Michelsen Institute (CMI), Hordaland, Norveç*
Doç. Dr. FAROUK TOPAN, *Aga Khan University, Karaçi, Pakistan*
Doç. Dr. HİCRET KİRAZ TOPRAK, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. RAMAZAN UÇAR, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. AHSAN ULLAH, *University of Brunei Darussalam, Brunei and Muara, Bruney*
Doç. Dr. MEHMET ULUKÜTÜK, *Bursa Teknik Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET ZEKİ ÜNAL, *Bursa Teknik Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. MARK WOODWARD, *Arizona State University, Phoenix, ABD*
Doç. Dr. MUHAMMED YAMAÇ, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. M HAKAN YAVUZ, *The University of Utah, Salt Lake City, ABD*
Prof. Dr. İBRAHİM YENEN, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Doç. Dr. SELMAN YILMAZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. AYMAN TALAL YOUSEF, *University of Cologne, Köln, Almanya*
Doç. Dr. YUSUF SİNAN ZAVALSIZ, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Dinler Tarihi

Prof. Dr. IBRAHİM M ABDELWAHİD, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Prof. Dr. BAKİ ADAM, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN AKYOL, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. KADİR ALBAYRAK, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALICI, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA ALICI, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. HAMMET ARSLAN, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. BETÜL AVCI, *İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. RESUL AY, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. FUAT AYDIN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT AYDIN, *Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. DURSUN ALİ AYKIT, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. TAHİRA BASHARAT, *University of Management and Technology, Lahor, Pakistan*
Prof. Dr. MUSTAFA BAŞ, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Doç. Dr. İSMAİL BAŞARAN, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. CENGİZ BATUK, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA SAMİ BAYBAL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. BADRANE BENLAHCENE, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Prof. Dr. MUSTAFA BIYIK, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. GERHARD BOWERİNG, *Yale University, New Haven, ABD*
Prof. Dr. MUKHTAR UMAR BUNZA, *Usmanu Danfodiyo University – Sokoto, Sokoto, Nijerya*
Doç. Dr. JUAN E CAMPO, *University of California – Santa Barbara, Santa Barbara, ABD*
Prof. Dr. JUAN COLE, *University of Michigan, Ann Arbor, ABD*
Doç. Dr. ALİ ÇAKIRBAŞ, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. SALİH ÇİNPOLAT, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Prof. Dr. BEKİR ZAKİR ÇOBAN, *Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. NİHAT DURAK, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. ZAFER DUYGU, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. EMRAN ELBADAWİ, *University of Houston, Houston, ABD*
Prof. Dr. AHMET HİKMET EROĞLU, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN L ESPOSITO, *Georgetown University, Washington, ABD*
Prof. Dr. NASUH GÜNAY, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. ŞİNASİ GÜNDÜZ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SALİME LEYLA GÜRKAN, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. KENAN HAS, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. ELDAR HASANOĞLU, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN HEALEY, *The University of Manchester, Manchester, İngiltere*
Prof. Dr. MARCİA HERMANSEN, *Loyola University Chicago, Chicago, ABD*
Prof. Dr. SHANTHIKUMAR HETTIARACHCHI, *Minhaj University – Lahore, Lahor, Pakistan*
Prof. Dr. YUZO ITAGAKİ, *The University of Tokyo, Tokyo, Japonya*
Doç. Dr. YASİN İPEK, *Kayseri Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. TİM JENSEN, *University of Southern Denmark SDU, Odense, Danimarka*
Prof. Dr. SHİGERU KAMADA, *The University of Tokyo, Tokyo, Japonya*
Doç. Dr. HÜSAMETTİN KARATAŞ, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. ENES KARİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. TAZİM R KASSAM, *Syracuse University, Syracuse, ABD*
Prof. Dr. MEHMET KATAR, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. RUQAYYA Y KHAN, *Claremont Graduate University, Los Angeles, ABD*
Prof. Dr. SAMİ KILIÇ, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. ABDÜLKADİR KIYAK, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ OSMAN KURT, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. CEMİL KUTLUTÜRK, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALPARSLAN KÜÇÜK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. PHİLLİP LİEBERMAN, *Vanderbilt University, Nashville, ABD*
Prof. Dr. YASİN MERAL, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ADNANE BEN ABDELMAJİD MOKRANİ, *The Pontifical Gregorian University, Roma, İtalya*
Prof. Dr. ANMAR AHMAD MUHAMMED, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. BAKIT MURZARAİMOV, *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, Kırgızistan*
Prof. Dr. GORDON N NEWBY, *Emory University, Atlanta, ABD*
Prof. Dr. MENSUR NUREDİNİ, *Uluslararası Vizyon Üniversitesi, Gostivar, Makedonya*
Prof. Dr. HAKAN OLGUN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İSKENDER OYMAK, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. ŞEVKET ÖZCAN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. LUIS F BERNABE PONS, *Universidad de Alicante, Alicante, İspanya*
Prof. Dr. GABRİEL REYNOLDS, *University of Notre Dame, South Bend, ABD*
Prof. Dr. OLİVER SCHARBRODT, *Lund University, Lund, İsveç*
Prof. Dr. CANAN SEYFELİ, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. TAMARA SONN, *Georgetown University, Washington, ABD*
Doç. Dr. ZEKİYE SÖNMEZ, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. NECATİ SÜMER, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Prof. Dr. BÜLENT ŞENAY, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET TARAKÇI, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL TAŞPINAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED HADİ TEZOKUR, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. ÖZLEM TOPCAN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. SERAP TOPRAK, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Doç. Dr. İSMET TUNÇ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN TURAN, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET TÜRKAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MUAMMER ULUTÜRK, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. AZİZE UYGUN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. ASİFE ÜNAL, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN O VOLL, *Georgetown University, Washington, ABD*
Prof. Dr. HAKKI ŞAH YASDIMAN, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. ŞEVKET YAVUZ, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN YILMAZ, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. HADİYE YILMAZ ODABAŞI, *Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ İHSAN YİTİK, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. IMTİYAZ YUSUF, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*

Felsefe Tarihi

Doç. Dr. SENGÜN MELTEM ACAR KESKİN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SEIFUDEIN ADEM, *Doshisha University, Kyoto, Japonya*
Prof. Dr. FERHAT AĞIRMAN, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Dr. HUMAİRA AHMAD, *University of Management and Technology, Lahor, Pakistan*
Doç. Dr. BANU ALAN SÜMER, *İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. ADEM ASALIOĞLU, *Munzur Üniversitesi, Tunceli, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN ASLAN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN AYDIN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. METİN AYDIN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD AZADPUR, *San Francisco State University, San Francisco, ABD*
Doç. Dr. RIZA BAKIŞ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. SEBİLE BAŞOK DİŞ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. IŞIL BAYAR BRAVO, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. LEVENT BAYRAKTAR, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ÖNDER BİLGİN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. NİHAL PETEK BOYACI, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HAMDİ BRAVO, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. CEYHUN AKIN CENGİZ, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Doç. Dr. ESRA ÇAĞRI MUTLU, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Doç. Dr. NURHAYAT ÇALIŞKAN AKÇETİN, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. AYLİN ÇANKAYA, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Doç. Dr. VEDAT ÇELEBİ, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. SİNAN KADİR ÇELİK, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. SEBAHATTİN ÇEVİKBAŞ, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. AYŞE GÜL ÇIVGIN, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN ÇİÇEK, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET AYHAN ÇİTİL, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. CENGİZ ÇUHADAR, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET EMRE DAĞTAŞOĞLU, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Doç. Dr. CEVRİYE DEMİR GÜNEŞ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. AYTEKİN DEMİRCİOĞLU, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN MYLES DILLON, *University of Dublin, Dublin, İrlanda*
Prof. Dr. MELEK DOSAY GÖKDOĞAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN DÖNMEZ, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. THERESE ANNE DRUART, *The Catholic University of America, Washington, ABD*
Doç. Dr. ÖZGE EJDER JOHNSON, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN HALUK ERDEM, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SUAT SONER ERENÖZLÜ, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

Prof. Dr. HATİCE NUR ERKIZAN, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Prof. Dr. ŞAHİN FİLİZ, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. LENNE E GOODMAN, *Vanderbilt University, Nashville, ABD*
Prof. Dr. NURTEN GÖKALP, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. FİKRİ GÜL, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. KURTUL GÜLENÇ, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HAKAN GÜNDOĞDU, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MUHARREM HAFIZ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. A K M HAROONAR RASHİD, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. JAN P HOGENDİJK, *Utrecht University, Utrecht, Hollanda*
Doç. Dr. MUHAMMET CANER ILGAROĞLU, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Prof. Dr. NACİ İSPİR, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. JULES JANSSENS, *Catholic University of Leuven, Leuven, Belçika*
Prof. Dr. İNAN KALAYCIOĞULLARI, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. JARİ KAUKUA, *University of Jyvaskyla, Southern Finland, Finlandiya*
Doç. Dr. MUSTAFA KAYA, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. MİNE KAYA KEHA, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET KESGİN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. KASIM KÜÇÜKALP, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET HANİFİ MACİT, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. MELİKE MOLACI, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. BARIŞ MUTLU, *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, Kırgızistan*
Prof. Dr. MEHMET ÖNAL, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. SEMA ÖNAL, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Doç. Dr. ŞAHİN ÖZÇINAR, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM ÖZDEMİR, *Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HACI ÖMER ÖZDEN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. IŞIK ÖZGÜNDOĞDU EREN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. CENGİZ İSKENDER ÖZKAN, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN ÖZTÜRK, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMİT ÖZTÜRK, *Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ PAYA, *The Islamic College (affiliated with Middlesex University), London, İngiltere*
Dr. JAMAL RACHAK, *Universite Cadi Ayyad, Marrakech, Fas*
Prof. Dr. MARWAN RASHED, *Sorbonne Universite, Paris, Fransa*
Prof. Dr. ULRİCH RUDOLPH, *Zurich University (Universitat Zürich), Zurich, İsviçre*
Prof. Dr. KAZIM SARIKAVAK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET ERHAN ŞEKERCİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. VEFA TAŞDELEN, *Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH TAŞKESEN, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Prof. Dr. KİRK TEMPLETON, *University of California – San Francisco, San Francisco, ABD*
Prof. Dr. ARSLAN TOPAKKAYA, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. CELAL TÜRER, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HABİP TÜRKER, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. ABDÜLLATİF TÜZER, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. TUBA NUR UMUT, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. YAVUZ UNAT, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. PINAR ÜLGEN, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. JOHN WALBRİDGE, *Indiana University Bloomington, Bloomington, ABD*
Dr. ERNEST WOLF GAZO, *The American University in Cairo, Kahire, Mısır*
Doç. Dr. GÖKSEL YIKMIŞ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA YILDIZ, *Ardahan Üniversitesi, Ardahan, Türkiye*
Prof. Dr. NEDİM YILDIZ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Hadis

Prof. Dr. ZİAD AWWAD A ABU HAMMAD, *Sultan Qaboos University, Masqat, Umman*
Prof. Dr. YUSUF ACAR, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. YUSUF AÇIKEL, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. NURULLAH AGİTOĞLU, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. ERDİNÇ AHATLI, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED AKDOĞAN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN AKGÜN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. NİMETULLAH AKIN, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. İSAK EMİN AKTEPE, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. HÜSEYİN AKYÜZ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. SHARAF MAHMOUD AL QUDAH, *The University of Jordan, Amman, Ürdün*
Doç. Dr. ABDULHAMEED MAJEED ISMAEL AL SHEESH, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. NAMA MOHAMMAD ALBANNA, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Doç. Dr. FATMA BETÜL ALTINTAŞ, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULLAH HİKMET ATAN, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. VELİ ATMACA, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Prof. Dr. SEYİT AVCI, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. GARİP AYDIN, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Prof. Dr. NEVZAT AYDIN, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET AYHAN, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. MUAMMER BAYRAKTUTAR, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET BEYLER, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Doç. Dr. FAISAL BINAHMAD SHAH, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MEHMET BİLEN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. SELÇUK COŞKUN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ALİ ÇALGAN, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Doç. Dr. SABRİ ÇAP, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ ÇELİK, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. ABDELAZİZ DAKHANE, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. MEHMET DİNÇOĞLU, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN DOĞANAY, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ADEM DÖLEK, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. MUHİTTİN DÜZENLİ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHMAN ECE, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Prof. Dr. M ISSAM EİDO, *Vanderbilt University, Nashville, ABD*
Doç. Dr. ABDULVASIF ERASLAN, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET EREN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MUSA ERKAYA, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. HİKMETULLAH ERTAŞ, *Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULKADİR EVGİN, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. KABİRU GOJE, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Doç. Dr. FERHAT GÖKÇE, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ZEKERİYA GÜLER, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. HİKMET GÜLTEKİN, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. SERDAR MURAT GÜRSES, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN HANSU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM HATİBOĞLU, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA IŞIK, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULLAH TAHA İMAMOĞLU, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Doç. Dr. FUAT İSTEMİ, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN KAHRAMAN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. RIDVAN KALAÇ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. FUAT KARABULUT, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH KARAHAN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. FİKRET KARAPINAR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED ALPARSLAN KARTAL, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ KAYA, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. TAHSİN KAZAN, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. SALİH KESGİN, *Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF ZİYA KESKİN, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. FATMA KIZIL, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. YAVUZ KÖKTAŞ, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. ERDOĞAN KÖYCÜ, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. HALİL İBRAHİM KUTLAY, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM KUTLUAY, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ KUZUDİŞLİ, *Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*
Prof. Dr. BEKİR KUZUDİŞLİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. YUNUS MACİT, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. LATİFAH ABDUL MAJİD, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. HABİL NAZLIGÜL, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN ORUÇHAN, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET EMİN ÖZAFŞAR, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. FİKRET ÖZÇELİK, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. TAHA ÖZÇELİKK, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. VEYSEL ÖZDEMİR, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. SALİH ÖZER, *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN ÖZMEN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER ÖZPINAR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULVAHAP ÖZSOY, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÖZŞENEL, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ÖZTOPRAK, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA ÖZTÜRK, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. KUMAİL RAJANİ, *University of Exeter, Exeter, İngiltere*
Prof. Dr. MOHAMMAD ABDUR RASHİD, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. TALAT SAKALLI, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. BİLAL SAKLAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD SALEEM, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. SAFFET SANCAKLI, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. NECMİ SARI, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. ŞUAYİP SEVEN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET EMİN SEYHAN, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. YUSUF SUİÇMEZ, *Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti*
Doç. Dr. ISHAK BIN HJ SULIAMAN, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. AYŞE ESRA ŞAHYAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA TANRIVERDİ, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Prof. Dr. BEKİR TATLI, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM TOZLU, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. ZİŞAN TÜRCAN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET SAİT UZUNDAĞ, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. YAVUZ ÜNAL, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. ADİL YAVUZ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT YAZICI, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN NEDİM YEKTAR, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN YERKAZAN, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. HAYATİ YILMAZ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET YILMAZ, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*

Doç. Dr. ORHAN YILMAZ, *Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMAD MUSTAQİM MOHD ZARİF, *Islamic Science University of Malaysia, Negeri Sembilan, Malezya*

İslâm Ekonomisi ve Finans
Doç. Dr. DZULJASTRİ BİN ABDUL RAZAK, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. AMİNİ AMİR ABDULLAH, *University Putra Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. MOHA ASRİ BİN ABDULLAH, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. NURDİANAWATİ IRWANİ ABDULLAH, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. İBRAHİM ATTİLA ACAR, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA ACAR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. RAHMAN ADEMİ, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ABDEL RAHMAN YOUSRİ AHMAD, *Alexandria University, Al Iskandariyah, Mısır*
Doç. Dr. ABU UMAR FARUQ AHMAD, *King Abdulaziz University, Cidde, Suudi Arabistan*
Prof. Dr. HABİB AHMED, *Durham University Business School, Durham, İngiltere*
Doç. Dr. SAFFET AKDAĞ, *Tarsus Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Prof. Dr. FETULLAH AKIN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MABİD ALİ MOHAMED AL JARHİ, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALAGÖZ, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. SYED NAZİM ALİ, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Doç. Dr. NURULLAH ALTINTAŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. ŞÜKRÜ APAYDIN, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN ARSLAN, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET HANİFİ ASLAN, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Doç. Dr. ALİJA AVDUKİC, *Al-Maktoum College of Higher Education, Dundee City, İngiltere*
Doç. Dr. MOHD DAUD AWANG, *University Putra Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. BARIŞ AYTEKİN, *Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye*
Prof. Dr. TOSEEF AZİD, *Qassim University, Al Qasim, Suudi Arabistan*
Doç. Dr. SAAD AZMAT, *The University of Lahore, Punjab, Pakistan*
Doç. Dr. MEHMET BABACAN, *İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SADEGH BAKHTİARİ, *Azad University, Tehran, İran*
Prof. Dr. TAHSİN BAKIRTAŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. EVANGELİA BALTA, *Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Yunanistan*
Doç. Dr. ISHAQ BHATTİ, *La Trobe University, Victoria, Avustralya*
Doç. Dr. YUNUS EMRE BİROL, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. MATTHİAS CASPER, *University of Münster, Nordrhein-Westfalen, Almanya*
Prof. Dr. MUSTAFA ÇALIŞIR, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. NECATİ ÇİFTÇİ, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT ALİ DULUPÇU, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMED SHAHİD EBRAHİM, *Durham University, Durham, İngiltere*
Doç. Dr. ABDELKADER EL ALAOUİ, *ESCA School of Management, Casablanca, Fas*
Prof. Dr. ETEM HAKAN ERGEÇ, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. AYTEN EROL, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HAKAN EYGÜ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. VASCO FRONZONI, *Kaiser Permanent Nursing, Sacramento, ABD*
Doç. Dr. ZOUHAİR GHAZZAL, *Loyola University Chicago, Chicago, ABD*
Doç. Dr. AHMET ŞUAYB GÜNDOĞDU, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. NECMEDDİN GÜNEY, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. BAHAROM ABDUL HAMİD, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MOHAMED ASLAM HANEEF, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. RAZALİ HARON, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. GHASSAN HASSAN, *King Abdulaziz University, Cidde, Suudi Arabistan*
Prof. Dr. MOHAMMAD KABİR HASSAN, *University of New Orleans, New Orleans, ABD*
Prof. Dr. RUSNİ HASSAN, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. KAMAL TAWFİQ HATTAB, *Kuwait University, Al Kuwayt, Kuveyt*
Prof. Dr. MANSOR H IBRAHİM, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MUNİSE ILIKKAN ÖZGÜR, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Prof. Dr. ABDUL AZİM ISLAHİ, *King Abdulaziz University, Cidde, Suudi Arabistan*
Prof. Dr. ABDUL GHAFAR ISMAİL, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. GÖKHAN IŞIL, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. HYLMUN IZHAR, *Islamic Development Bank, Cidde, Suudi Arabistan*
Prof. Dr. MONZER KAHF, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ADEM KALÇA, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER KARAOĞLU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. YUSUF KARBHARİ, *Cardiff University, Cardiff, İngiltere*
Prof. Dr. SAİM KAYADİBİ, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH KESKİN, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. AHMED KHALİD, *University of Brunei Darussalam, Brunei and Muara, Bruney*
Prof. Dr. JAVED AHMAD KHAN, *Jamia Millia Islamia – A Central University, Delhi, Hindistan*
Prof. Dr. TARİQULLAH KHAN, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Doç. Dr. CEM KORKUT, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AHCENE LAHSASNA, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MOHAMAD AKRAM LALDİN, *International Shariah Research Academy For Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. NABİL MAGHREBİ, *Wakayama University, Wakayama, Japonya*
Prof. Dr. M SHABRİ MAJİD, *Syiah Kuala University, Aceh, Endonezya*
Prof. Dr. MARİANİ ABDUL MAJİD, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. MERTER MERT, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ABBAS MİRAKHOR, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MUSLİM HAR SANİ MOHAMAD, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MUSTAFA OMAR MOHAMMED, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. SHAMSHER MOHAMAD RAMADİLİ MOHD, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MAGDA ISMAİL ABDEL MOHSİN, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. AİSHATH MUNEEZA, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. SHİNSUKE NAGAOKA, *Kyoto University, Kyoto, Japonya*
Prof. Dr. SHARİQ NİSAR, *Rizvi Institute of Management Studies and Research, Mumbai, Hindistan*
Doç. Dr. SÜLEYMAN EMRE ÖZCAN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP ÖZDEMİR, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. ONUR ÖZSOY, *Al Akhawyn University, Ifrane, Fas*
Prof. Dr. PINAR PEHLİVAN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMAD AZEEM QURESHİ, *Oslo Metropolitan University, Oslo, Norveç*
Doç. Dr. ASMAK BINTI AB RAHMAN, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. ABDUL RASHİD, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Prof. Dr. SAİFUL AZHAR ROSLY, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Dr. BEEBEE SALMA SAİRALLY, *International Shariah Research Academy For Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MUHAMMED YUSUF SALEEM, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. ADEL MOHAMMED YASLAM SAREA, *Ahlia University, Al Manamah, Bahreyn*
Prof. Dr. HAKAN SARIBAŞ, *Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye*
Doç. Dr. HAKTAN SEVİNÇ, *Iğdır Üniversitesi, Iğdır, Türkiye*
Prof. Dr. SELAMİ SEZGİN, *Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. MOHAMED ESKANDAR SHAH, *The Global University of Islamic Finance, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. SHAHİDA SHAHİMİ, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. VELİ SIRIM, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Doç. Dr. NOOR ZAHİRAH MOHD SİDEK, *Universiti Teknologi MARA (UiTM), Selangor, Malezya*
Doç. Dr. BİLAL SOLAK, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. SAYYİD TAHİR, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Doç. Dr. NEVZAT TETİK, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. METİN TOPRAK, *Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. Öğr. Üyesi ABDULLAH QURBAN TURKİSTANİ, *King Abdulaziz University, Cidde, Suudi Arabistan*
Doç. Dr. ZEYNEP BURCU UĞUR, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. GAMZE VURAL, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. RODNEY JAMES ALEXANDER WILSON, *Durham University Business School, Durham, İngiltere*
Prof. Dr. HALİT YANIKKAYA, *Gebze Teknik Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. RESÜL YAZICI, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Prof. Dr. FERUDUN YILMAZ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM GÜRAN YUMUŞAK, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SERHAT YÜKSEL, *İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

İslâm Felsefesi
Prof. Dr. PETER ADAMSON, *University of Munich, Münih, Almanya*
Prof. Dr. NURİ ADIGÜZEL, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ZAİD AHMAD, *University Putra Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. FOUAD BEN AHMED, *University of Colorado, Denver, ABD*
Prof. Dr. HASAN AKKANAT, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM AKSU, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. MİRPENÇ AKŞİT, *Iğdır Üniversitesi, Iğdır, Türkiye*
Prof. Dr. AYGÜN AKYOL, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. M AFİFİ AL AKİTİ, *Oxford Centre for Islamic Studies, Oxfordshire, İngiltere*
Doç. Dr. MASHHAD AL ALLAF, *American University of Ras Al Khaimah, Ras al Khaymah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Doç. Dr. YASİN APAYDIN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ATİLLA ARKAN, *İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MAHMUT AVCI, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. HÜSNÜ AYDENİZ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. FATİH AYDIN, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM HAKKI AYDIN, *İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SALİH AYDIN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. YAŞAR AYDINLI, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN YÜCEL BAŞDEMİR, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. EYÜP BEKİRYAZICI, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN HÜSEYİN BİRCAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET FATİH BİRGÜL, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. BİRGÜL BOZKURT, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER BOZKURT, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET BOZYİĞİT, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Dr. KENUL BUNYADZADE, *Azerbaycan Milli Elmler Akademiyası Felsefe ve Sosiologiya Institutu, Bakü, Azerbaycan*
Prof. Dr. CHARLES E BUTTERWORTH, *University of Maryland, Baltimore, ABD*
Prof. Dr. MASSIMO CAMPANINI, *University of Milan – La Statale, Milano, İtalya*
Doç. Dr. VAHİT CELAL, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET KAMİL CİHAN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*

Prof. Dr. BAYRAM ALİ ÇETİNKAYA, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM ÇETİNTAŞ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. AYSEL DEMİR, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET FATİH DEMİRCİ, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. ENVER DEMİRPOLAT, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. GÜRBÜZ DENİZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. NECMİ DERİN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET NESİM DORU, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ALHAGİ MANTA DRAMMEH, *Al-Maktoum College of Higher Education, Dundee City, İngiltere*
Prof. Dr. İSMAİL ERDOĞAN, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER FARUK ERDOĞAN, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Doç. Dr. ANAR GAFAROV, *Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü, Bakü, Azerbaycan*
Doç. Dr. KAMURAN GÖKDAĞ, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. İRFAN GÖRKAŞ, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. KEMAL GÖZ, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Prof. Dr. ŞABAN HAKLI, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL HANOĞLU, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Prof. Dr. SHAMS INATI, *Villanova University, Villanova, ABD*
Prof. Dr. MUAMMER İSKENDEROĞLU, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. YUNUS KAPLAN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET MURAT KARAKAYA, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET KARAKUŞ, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Prof. Dr. RAHMİ KARAKUŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN KARAMAN, *Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MULYADHİ KARTANEGARA, *University of Brunei Darussalam, Brunei and Muara, Bruney*
Prof. Dr. MEHMET CÜNEYT KAYA, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. VEYSEL KAYA, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SAHAR KHAMİS, *The University of Manchester, Manchester, İngiltere*
Prof. Dr. ŞENOL KORKUT, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. CENAN KUVANCI, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Prof. Dr. OLIVER LEAMAN, *Kentucky University, Lexington, ABD*
Doç. Dr. AHMAD SUNAWARİ LONG, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. ROXANNE MARCOTTE, *University of Montreal, Montreal, Kanada*
Prof. Dr. YASİEN MOHAMED, *University of the Western Cape, Cape Town, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Doç. Dr. MUHAMMAD TAHİR MUSTAFA, *University of Management and Technology, Lahor, Pakistan*
Doç. Dr. OSMAN MUTLUEL, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. GULNAZ NAEEM, *Benazir Bhutto Shaheed University Lyari, Karaçi, Pakistan*
Prof. Dr. SEYYED HOSSEİN NASR, *The George Washington University, Washington, ABD*
Prof. Dr. ŞAMİL ÖÇAL, *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET ÖZDEMİR, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET KASIM ÖZGEN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. FERRUH ÖZPİLAVCI, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. FATMA ZEHRA PATTABANOĞLU, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Doç. Dr. HİDAYET PEKER, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. HUSSAİN MOHİUDDİN QADRİ, *Minhaj University – Lahore, Lahor, Pakistan*
Prof. Dr. SOBHİ RAYAN, *Al-Qasemi Academy, Haifa, İsrail*
Doç. Dr. HUSSEİN SABRY, *Zayed University, Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri*
Doç. Dr. KAMİL SARITAŞ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. KEMAL SÖZEN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. STEFAN SPERL, *SOAS University of London, London, İngiltere*
Doç. Dr. EYÜP ŞAHİN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. CAHİD ŞENEL, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. CEVHER ŞULUL, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL TAŞ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. EMİNE TAŞÇİ YILDIRIM, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. RICHARD C TAYLOR, *Marquette University, Milwaukee, ABD*
Prof. Dr. HATİCE TOKSÖZ, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. TUNA TUNAGÖZ, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ KÜRŞAT TURGUT, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. MARİUSZ TUROWSKİ, *Uniwersytet Wroclawski, Wroclaw, Polonya*
Prof. Dr. TAHİR ULUÇ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MEVLÜT UYANIK, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. ENVER UYSAL, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMADMAHDİ VALİZADEH, *Shahid Beheshti University, Tehran, İran*
Prof. Dr. MEHMET VURAL, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MYKHAYLO YAKUBOVYCH, *The National University of Ostroh Academy, Rivnenska Oblast, Ukrayna*
Doç. Dr. SALİH YALIN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER ALİ YILDIRIM, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. İLHAN YILDIZ, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Doç. Dr. FEVZİ YİĞİT, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. KAMARUZAMAN BIN YUSOFF, *University of Technology Malaysia, Johor, Malezya*

İslâm Hukuku

Prof. Dr. KHALED M ABAU ELFADL, *University of California – Los Angeles (UCLA), Los Angeles, ABD*
Doç. Dr. DEİNA ABDELKADER, *UMass Lowell University, Lowell, ABD*
Prof. Dr. NOOR AISHA BTE ABDUL RAHMAN, *National University of Singapore, Singapur, Singapur*
Doç. Dr. NOOR NAEMAH BINTI ABDUL RAHMAN, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MOUSSA ABOU RAMADAN, *University of Strasbourg, Alsace, Fransa*
Doç. Dr. ABDULAZEEM ABOZAİD, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Prof. Dr. ABDUL HAYE ABRO, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Prof. Dr. AHMAD ATİF AHMAD, *University of California – Santa Barbara, Santa Barbara, ABD*
Doç. Dr. MUHAMMAD MUSHTAQ AHMAD, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Prof. Dr. AYHAN AK, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. İHSAN AKAY, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET AKMAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. SALİH QADİR AL ZANKİ, *Qatar University, Doha, Katar*
Doç. Dr. ADNAN ALGÜL, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. ABDUL SATTAR IBRAHİM ALHİTİ, *University of Baghdad, Baghdad, Irak*
Prof. Dr. ABDUL KARIM BİN ALİ, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. SHAHEEN ALİ, *University of Warwick, Warwickshire, İngiltere*
Doç. Dr. ALPASLAN ALKIŞ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. ABDALLAH IBRAHİM ALKİLANİ, *The University of Jordan, Amman, Ürdün*
Doç. Dr. SAMERA MOHAMAD HAMED ALOMARI, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Doç. Dr. AMAL YOUSEF OMAR ALQAWASMI, *University of East Anglia, Norfolk, İngiltere*
Doç. Dr. MUHAMMED LATİF ALTUN, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. ZAİNAB ALWANİ, *Howard University, Washington, ABD*
Prof. Dr. HACI YUNUS APAYDIN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. YUNUS ARAZ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. BEDRİ ASLAN, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET SELİM ASLAN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. NASİ ASLAN, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. ARİF ATALAY, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Prof. Dr. MAHROOF ATHAMBAWA, *Qatar University, Doha, Katar*
Doç. Dr. SEFA ATİK, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET AYDIN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. AYTAÇ AYDIN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. TEVHİT AYENGİN, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ALİ AYTEKİN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. RAIHANAH BINTI HJ AZAHARI, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. IBNOR AZLİ AZLİ, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. MASHOOD BADERİN, *SOAS University of London, London, İngiltere*
Doç. Dr. MAN BAKER, *Zayed University, Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri*
Doç. Dr. YUSUF BALTA, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Prof. Dr. ABDUL BASİR BASİR, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. MESUT BAYAR, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. NEDİM BEGOVİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. İSMAİL BİLGİLİ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ANKE SANDRA BOUZENİTA, *Sultan Qaboos University, Masqat, Umman*
Prof. Dr. MEHMET BOYNUKALIN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. NAZIM BÜYÜKBAŞ, *Kayseri Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ABDURRAHMAN CANDAN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. METİN CEYLAN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. BÜNYAMİN ÇALIK, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP ÇETİNTAŞ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. ADEM ÇİFTCİ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. RECEP ÇİĞDEM, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH ÇOLAK, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. HALİS DEMİR, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. EMİNE NUREFŞAN DİNÇ, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET DİRİK, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. EMRULLAH DUMLU, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH DURMUŞ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. PEHLÜL DÜZENLİ, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. ABUL FADL MOHSİN EBRAHİM, *University of KwaZulu-Natal, Natal, Güney Afrika Cumhuriyeti*
Doç. Dr. AHMET EKİNCİ, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET EKŞİ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. ELHAG ELDOSH, *United Arab Emirates University, Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. İBRAHİM ABDOU ELWAN, *Qatar University, Doha, Katar*
Prof. Dr. MEHMET ERDEM, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. SUAT ERDEM, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SUAT ERDOĞAN, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Doç. Dr. NİZAMETTİN ERGÜVEN, *Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ERKAL, *İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SALİM FARRAR, *The University of Sydney, New South Wales, Avustralya*
Prof. Dr. ALESSANDRO FERRARI, *Universita Degli Studi DellInsubria, Lombardia, İtalya*
Prof. Dr. BERNARD K FREAMON, *New York University, New York, ABD*
Doç. Dr. MEHTERHAN FURKANİ, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA GENÇ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. BOUHEDDA GHALİA, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MOHAMMED GHALY, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Prof. Dr. ÜLFET GÖRGÜLÜ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN GÜMAN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. EREN GÜNDÜZ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. ÜMİT GÜNER, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Doç. Dr. MENDERES GÜRKAN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER FARUK HABERGETİREN, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMAD TAHİR HAKEEM, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*

Prof. Dr. WAEL HALLAQ, *Columbia University, New York, ABD*
Doç. Dr. AYHAN HIRA, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. DAVUT İLTAŞ, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET İNANIR, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Prof. Dr. BABER JOHANSEN, *Harvard University, Boston, ABD*
Doç. Dr. TEMEL KACIR, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH KAHRAMAN, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. NURİ KAHVECİ, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD HASHİM KAMALİ, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. İLYAS KAPLAN, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ÖZGÜR KAVAK, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MÜNİR YAŞAR KAYA, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. TURAN KAYAOGLU, *University of Washington – Tacoma, Seattle-Tacoma, ABD*
Doç. Dr. NAJEEB SAMIR NAJEEB KHREIS, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. MUHAMMED TAYYİB KILIÇ, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA HARUN KIYLIK, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. NECMETTİN KIZILKAYA, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MANSUR KOÇİNKAĞ, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER KORKMAZ, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN KORKUT, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Prof. Dr. ASIM CÜNEYD KÖKSAL, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SAFFET KÖSE, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. BİRGİT KRAWİETZ, *Free University of Berlin, Berlin, Almanya*
Prof. Dr. ALİ KUMAŞ, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. ZULİZA MOHD KUSRİN, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. TİM LİNDSEY, *The University of Melbourne, Melbourne, Avustralya*
Doç. Dr. CEMİL LİV, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Doç. Dr. JOSEPH E LOWRY, *University of Pennsylvania, Philadelphia, ABD*
Prof. Dr. H RATNO LUKİTO, *Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah Jakarta, Yogyakarta, Endonezya*
Doç. Dr. SITI MASHITOH BINTI MAHAMOOD, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. YAKUP MAHMUTOĞLU, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Doç. Dr. SAADAN BIN MAN, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MÜNTEHA MAŞALI, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ADNAN MEMDUHOĞLU, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Prof. Dr. RUTH A MİLLER, *University of Massachusetts Boston, Boston, ABD*
Prof. Dr. MOHD NASRAN MOHAMAD, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. MOHAMED MAHMOUD MOHAMED EL GAMMAL, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Prof. Dr. KHALEEL MOHAMMED, *San Diego State University, San Diego, ABD*
Prof. Dr. EBRAHIM MOOSA, *University of Notre Dame, South Bend, ABD*
Prof. Dr. BEVERLY I MORAN, *Vanderbilt University, Nashville, ABD*
Prof. Dr. MUHAMMAD AHMAD MUNİR, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Doç. Dr. SAMAGAN MYRZAIBRAIMOV, *Osh State University, Oş, Kırgızistan*
Prof. Dr. HASSAN WİLSON NANDWA, *Umma University, Nairobi Area, Kenya*
Doç. Dr. İSMAİL NARİN, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. TAHA NAS, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. ZAİNİ NASOHAH, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. RUZMAN BIN MD NOOR, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. HÜSEYİN OKUR, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. ABDUL RAZAQ OLUBUSUYİ KİLANİ, *University of Port Harcourt, Rivers, Nijerya*
Doç. Dr. FATİH ORHAN, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Prof. Dr. ABDERRAZAK OURKIA, *Sidi Mohamed Ben Abdellah University, Fes, Fas*
Doç. Dr. AHMET ÖZDEMİR, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM ÖZDEMİR, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP ÖZDİREK, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. ŞÜKRÜ ÖZEN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN ÖZER, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ İHSAN PALA, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. GİANLUCA PAROLİN, *Aga Khan University London Campus, London, İngiltere*
Prof. Dr. ŞEVKET PEKDEMİR, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Prof. Dr. ABDALLAH MOHAMMAD SAEED RABABA, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. RUHUL AMİN RABBANİ, *Asian University of Bangladesh, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. HOSSEİN RAEESİ, *Carleton University, Ottawa, Kanada*
Doç. Dr. NASEEM RAZİ, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Prof. Dr. JAVAİD REHMAN, *Brunel University, London, İngiltere*
Prof. Dr. SADİQ REZA, *Boston University, Boston, ABD*
Prof. Dr. ARİEFF SALLEH BİN ROSMA, *University of Technology Malaysia, Johor, Malezya*
Prof. Dr. HADİ SAĞLAM, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM SALKINI, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD SARDOEİNASAB, *University of Tehran, Tehran, İran*
Doç. Dr. ERDOĞAN SARITEPE, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMED SERAG, *The American University in Cairo, Kahire, Mısır*
Doç. Dr. HAMİT SEVGİLİ, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET MACİT SEVGİLİ, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Doç. Dr. YÜKSEL SEZGİN, *Syracuse University, Syracuse, ABD*
Prof. Dr. JUNYA SHİNOHE, *Doshisha University, Kyoto, Japonya*
Prof. Dr. DEVİN STEWART, *Emory University, Atlanta, ABD*
Doç. Dr. IRWAN MOHD SUBRI, *Islamic Science University of Malaysia, Negeri Sembilan, Malezya*
Doç. Dr. MAİRAJ SYED, *University of California – Davis, Davis, ABD*
Doç. Dr. NURTEN ZELİHA ŞAHİN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN ŞAHİN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF ŞEN, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT ŞİMŞEK, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. AYDIN TAŞ, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. ABDÜLKADİR TEKİN, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. MERTER RAHMİ TELKENAROĞLU, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET TEMEL, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ŞEVKET TOPAL, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ ASLAN TOPÇUOĞLU, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED FATİH TURAN, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. TALİP TÜRCAN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED REŞİT VAROL, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. CHRİSTİE S WARREN, *William & Mary Law School, Williamsburg, ABD*
Prof. Dr. ASMİ WOOD, *The Australian National University, Canberra, Avustralya*
Prof. Dr. İSMAİL YALÇIN, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET YAMAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALİ YARGI, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA YAYLA, *Polis Akademisi Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. DAVUT YAYLALI, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Prof. Dr. ABDURRAHMAN YAZICI, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. KEMAL YILDIZ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. FETULLAH YILMAZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM YILMAZ, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. İHSAN YILMAZ, *Deakin University, Victoria, Avustralya*
Doç. Dr. ABDULHAMİD MOHAMED ALİ ZAROUM, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. MUHAMMAD ZİAULHAQ, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*

İslâm Mezhepleri Tarihi
Doç. Dr. SULTANMURAT ABZHALOV, *Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Turkistan, Kazakistan*
Doç. Dr. ZAYNABİDİN ACİMAMATOV, *Osh State University, Oş, Kırgızistan*
Prof. Dr. ŞAHİN AHMETOĞLU, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET AK, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. IQBAL AKHTAR, *Florida International University, Miami, ABD*
Prof. Dr. MUHARREM AKOĞLU, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ADEL M ABDULAZİZ ALGERİANİ, *University Islam Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. ADEM ARIKAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ATALAN, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ AVCU, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET BAĞLIOĞLU, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. YUSUF BENLİ, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. METİN BOZAN, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Prof. Dr. HALİL İBRAHİM BULUT, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ALİ BÜYÜKKARA, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET DALKILIÇ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SAYIN DALKIRAN, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET İSHAK DEMİR, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMED DERRAC, *University of Algiers 2 Abou El Kacem Saâdallah, Alger, Cezayir*
Prof. Dr. MUSTAFA EKİNCİ, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. OMID GHAEMMAGHAMI, *Binghamton University, Binghamton, ABD*
Prof. Dr. YUSUF GÖKALP, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. KADİR GÖMBEYAZ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN GÜMÜŞOĞLU, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. CEMİL HAKYEMEZ, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMED HARB, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. VALERİE J HOFFMAN, *University of Illinois at Urbana-Champaign, Champaign-Springfield-Decatur, ABD*
Doç. Dr. MUHYETTİN İĞDE, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ZEKİ İŞCAN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET KALAYCI, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HABİB KARTALOĞLU, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET KESKİN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA KÖSE, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET KUBAT, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. HALİL ÖZTÜRK, *Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye*
Doç. Dr. TEENA PUROHİT, *Boston University, Boston, ABD*
Doç. Dr. FEVZİ RENÇBER, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. KHALED SAFİ, *Paris-est Sup, Paris, Fransa*
Prof. Dr. MEHMET SAFFET SARIKAYA, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET SEVER, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Prof. Dr. HANİFİ ŞAHİN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET KENAN ŞAHİN, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Doç. Dr. AYTEKİN ŞENZEYBEK, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MUZAFFER TAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER FARUK TEBER, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMÜT TORU, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÜMİT, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KAMİLE ÜNLÜSOY, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

Prof. Dr. SHAFİQUE N VİRANİ, *University of Toronto, Toronto, Kanada*
Prof. Dr. HARUN YILDIZ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*

İslâm Tarihi
Prof. Dr. OSAMA MUHAMMED ABU NAHEL, *Al-Azhar University-Gaza, Gazze, Filistin*
Doç. Dr. CAFER ACAR, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET ACARLIOĞLU, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. GİUNCHİ ELİSA ADA, *University of Milan – La Statale, Milano, İtalya*
Prof. Dr. ADNAN ADIGÜZEL, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT AĞARI, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA AĞIRMAN, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUL GHANİ AHJURY, *Qatar University, Doha, Katar*
Doç. Dr. FAİZ AHMED, *Brown University, Providence, ABD*
Prof. Dr. M MUNİS AHMED, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. MEHMET AKBAŞ, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT AKGÜNDÜZ, *Emekli, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ELMİRA AKHMETOVA, *Albert Ludwigs – Universitat Freiburg, Baden-Württemberg, Almanya*
Doç. Dr. SAİT MUHKTAR AKİLOV, *Özbekistan Uluslararası İslam Akademisi, Toshkent, Özbekistan*
Prof. Dr. ISHAQ AKİNTOLA, *Lagos State University, Lagos, Nijerya*
Doç. Dr. MUSTAFA AKKUŞ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. FATMA AKKUŞ YİĞİT, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. YUNUS AKYÜREK, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. SHER BANU AL KHAN, *National University of Singapore, Singapur, Singapur*
Prof. Dr. SAMIR AL CHIKH ALI, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMAD ALİ, *University of California – Reverside, Riverside, ABD*
Prof. Dr. AHMET ALİBASİC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. KHAIRUDIN ALJUNIED, *National University of Singapore, Singapur, Singapur*
Prof. Dr. NEZAR ALSAYYAD, *University of California – Berkeley, Berkeley, ABD*
Prof. Dr. RAMAZAN ALTINAY, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL ALTUN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. ADEM APAK, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. SELİM ARGUN, *Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET SALİH ARI, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. HATİCE ARSLAN SÖZÜDOĞRU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HACI AHMET ARSLANTÜRK, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. HALİDE ASLAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. RAMAZAN ATA, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHMAN ATÇIL, *Sabancı Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KAYHAN ATİK, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. CASİM AVCI, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KENAN AYAR, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN AYDINLI, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLSEREN AZAR NASİRABADİ, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MOHAMMAD BAGHERİ, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. ABDULHALİK BAKIR, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Prof. Dr. İSRAFİL BALCI, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM BARCA, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA NECATİ BARIŞ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. YASEMİN BARLAK, *Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye*
Prof. Dr. HATEM BAZİAN, *University of California – Berkeley, Berkeley, ABD*
Doç. Dr. NADJİB BENKHEİRA, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. BEKİR BİÇER, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MİCHAL BİRAN, *The Hebrew University of Jerusalem, Yerushalayim, İsrail*
Doç. Dr. MARİON BOULBY, *Trent University, Toronto, Kanada*
Prof. Dr. NAHİDE BOZKURT, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HOWARD BRASTED, *University of New England, New South Wales, Avustralya*
Prof. Dr. RAİNER BRUNNER, *CNRS – French National Center for Scientific Research, Paris, Fransa*
Prof. Dr. ÜÇLER BULDUK, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MESUT CAN, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET CANATAR, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER CİDE, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Prof. Dr. MİRİAM COOKE, *Duke University, Raleigh-Durham, ABD*
Doç. Dr. DERYA COŞKUN, *Erzurum Teknik Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. JOSÉ FRANCİSCO CUTILLAS FERRER, *Universidad de Alicante, Alicante, İspanya*
Doç. Dr. ABDULLAH ÇAKMAK, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. NURETTİN ÇALIŞKAN, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Doç. Dr. YILMAZ ÇELİK, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. YAŞAR ÇELİKKOL, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Prof. Dr. ALTAN ÇETİN, *Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. ADNAN ÇEVİK, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. MEHDİN ÇİFTÇİ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÇOG, *Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. GÜLGÜN DAĞDEVİREN UYAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET DALKILIÇ, *Kayseri Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ADNAN DEMİRCAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. KORKUT DİNDİ, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Doç. Dr. ESRA DOĞAN TURAY, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. ISAAC DONOSO JIMÉNEZ, *Universidad de Alicante, Alicante, İspanya*
Doç. Dr. ARİANNA DOTTONE RAMBACH, *University of Rome (La Sapienza), Roma, İtalya*
Doç. Dr. NEVZAT ERKAN, *Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye*
Doç. Dr. KASIM ERTAŞ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. MİTHAT ESER, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. SİMEON EVSTATİEV, *Sofia University St. Kliment Ohridski, Sofiya, Bulgaristan*
Prof. Dr. R MİCHAEL FEENER, *Oxford Centre for Islamic Studies, Oxfordshire, İngiltere*
Prof. Dr. NURETTİN GEMİCİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ZEHRA GENÇEL EFE, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. BİLAL GÖK, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. HALİL İBRAHİM GÖKBÖRÜ, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL HAKKI GÖKSOY, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. CARLOS GRENİER, *Florida International University, Miami, ABD*
Prof. Dr. MUSTAFA GÜLER, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. NEBİ GÜMÜŞ, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. RAŞİT GÜNDOĞDU, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SELDA GÜNER ÖZDEN, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN HÜSEYİN GÜNEŞ, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN GÜNEŞ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. MERYEM GÜRBÜZ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET GÜZEL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. FATİH GÜZEL, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Prof. Dr. CHOUKİ EL HAMEL, *Arizona State University, Phoenix, ABD*
Doç. Dr. MONA HASSAN, *Duke University, Raleigh-Durham, ABD*
Doç. Dr. ALİ HATALMIŞ, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. MEFAİL HIZLI, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. CAROLE HİLLENBRAND, *The University of Edinburgh, Edinburgh, İskoçya*
Prof. Dr. KONRAD HİRSCHLER, *Universitat Hamburg, Hamburg, Almanya*
Doç. Dr. ADNAN HUSAİN, *Queens University, Ontario, Kanada*
Prof. Dr. MESUT IDRIZ, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Doç. Dr. HÜSEYİN VEHBİ İMAMOĞLU, *Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye*
Prof. Dr. JUSTİN JONES, *University of Oxford, Oxfordshire, İngiltere*
Doç. Dr. YUSUF KABAKCI, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Prof. Dr. WAN KAMAL KAMAL, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. SHAMSİDDİN SIROJIDDINOGLI KAMOLİDDİN, *Tashkent State University of Oriental Studies, Toshkent, Özbekistan*
Doç. Dr. CAHİD KARA, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. NADİR KARAKUŞ, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ İHSAN KARATAŞ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA KARAZEYBEK, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. EFRAİM KARSH, *Bar-Ilan University, Tel Aviv, İsrail*
Prof. Dr. AHMET KAVAS, *İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SELİM KAYA, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT KEÇİŞ, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. BAHATTİN KELEŞ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. NEVZAT KELEŞ, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. MAHMUT KELPETİN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SEYED AHMADREZA KHEZRİ, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. TAHSİN KOÇYİĞİT, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN HÜSNÜ KOYUNOĞLU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. LİN CHANG KUAN, *National Cheng Kung University, Tai-wan, Tayvan*
Prof. Dr. ZEKERİYA KURŞUN, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. EYÜP KURT, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. AYŞE DUDU KUŞÇU, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. CAHİT KÜLEKÇİ, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. SHAİKH ABDUL MABUD, *University of Brunei Darussalam, Brunei and Muara, Bruney*
Doç. Dr. MATT MALCZYCKİ, *Auburn University, Columbus, ABD*
Prof. Dr. DİEGO MELO CARRASCO, *Universidad Adolfo Ibáñez, Valparaiso, Şili*
Prof. Dr. ABUSSEİTOVA MERUYERT, *The Islamic Manuscript Association, Stuttgart, Almanya*
Prof. Dr. MOHD ROSLAN BIN MOHD NOR, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. CARİMO MOHOMED, *Universidade Catolica Portuguesa, Lisboa, Portekiz*
Doç. Dr. SARA MONDINI, *Università Ca Foscari, Venice, İtalya*
Prof. Dr. ASHİRBEK MÜMİNOV, *L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakistan*
Doç. Dr. HASSAN A MWAKİMAKO, *Pwani University, Nairobi Area, Kenya*
Prof. Dr. BADLIHISHAM BIN MOHD NASIR, *University of Technology Malaysia, Johor, Malezya*
Doç. Dr. SONG NİU, *Fudan University, Shanghai, Çin*
Prof. Dr. AHMET OCAK, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET OKUDAN, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHMAN OKUYAN, *Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye*
Prof. Dr. HATİCE ORUÇ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN BASRİ ÖCALAN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. AZMİ ÖZCAN, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET NADİR ÖZDEMİR, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. LEVENT ÖZTÜRK, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. SAİT ÖZTÜRK, *Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET HANEFİ PALABIYIK, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. ILAN PAPPÉ, *University of Exeter, Exeter, İngiltere*
Prof. Dr. NİZAMETTİN PARLAK, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. CİHAN PİYADEOĞLU, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ZİYA POLAT, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. ISMAİL K POONAWALA, *University of California – Los Angeles (UCLA), Los Angeles, ABD*
Doç. Dr. MD QUTBUDDİN, *Jawaharlal Nehru University, Delhi, Hindistan*

Prof. Dr. İBRAHİM RABAYAH, *Al-Quds University, Kudüs, Filistin*
Prof. Dr. KAZİ SUFİOR RAHAMAN, *University of Calcutta, West Bengal, Hindistan*
Doç. Dr. UBAİDUR RAHMAN, *Jawaharlal Nehru University, Delhi, Hindistan*
Doç. Dr. MAHENDRA PRATAP RANA, *Jawaharlal Nehru University, Delhi, Hindistan*
Dr. AHAMED SARJOON RAZİCK, *South Eastern University of Sri Lanka, Amparai, Sri Lanka*
Doç. Dr. MOHAMMAD REZA REZVANTALAB, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. FRANCİS ROBİNSON, *University of London, London, İngiltere*
Doç. Dr. ERMY AZZİATY ROZALİ, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. ÖMER SABUNCU, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET SAĞLAM, *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*
Doç. Dr. NEVZAT SAĞLAM, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. YASMİN SAİKİA, *Arizona State University, Phoenix, ABD*
Prof. Dr. SEBAHATTİN SAMUR, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. YASEMİN SARI CEVELEK, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA SARIBIYIK, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Doç. Dr. MİKLOS SARKOZY, *Karoli Gaspar University of the Reformed Church, Budapest, Macaristan*
Prof. Dr. SALMAN SAYYİD, *University of Leeds, Leeds, İngiltere*
Doç. Dr. KİM SEARCY, *Loyola University Chicago, Chicago, ABD*
Prof. Dr. HAVA SELÇUK, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. ŞEFAETTİN SEVERCAN, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Dr. KASHIF KHAN SHERWANI, *Center for South Asian Studies – Center for South Asian Studies, Paris, Fransa*
Doç. Dr. ROZİAH SIDIK, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Doç. Dr. JØRGEN BÆK SİMONSEN, *University of Copenhagen, Kobenhavn, Danimarka*
Prof. Dr. DENİSE A SPELLBERG, *The University of Texas, Austin, ABD*
Dr. KAMALDEEN OLAWALE SULAIMAN ALHAJI, *Ekiti State University, Ekiti, Nijerya*
Prof. Dr. DEGANG SUN, *Fudan University, Shanghai, Çin*
Doç. Dr. NİHAL ŞAHİN UTKU, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. VESİLE ŞEMŞEK, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Doç. Dr. ADİL ŞEN, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET EMİN ŞEN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. GENCAL ŞENYAYLA, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. LÜTFİ ŞEYBAN, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. CENGİZ TOMAR, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. M SANİ UMAR, *Ahmadu Bello University, Kaduna, Nijerya*
Prof. Dr. AYDIN USTA, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. EFKAN UZUN, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. ALAN GEORGE WALMSLEY, *Macquarie University, Sydney, Avustralya*
Prof. Dr. DAVİD J WASSERSTEİN, *Vanderbilt University, Nashville, ABD*
Prof. Dr. ITZCHAK WEİSMANN, *University of Haifa, Haifa, İsrail*
Prof. Dr. JOHN E WOODS, *The University of Chicago, Chicago, ABD*
Doç. Dr. MEHMET FATİH YALÇIN, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN YAŞAROĞLU, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ YAYCİOGLU, *Stanford University, San Francisco, ABD*
Prof. Dr. MEHMET ZAHİT YILDIRIM, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. TANER YILDIRIM, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLLÜ YILDIZ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ YILMAZ, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Doç. Dr. HARUN YILMAZ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. METİN YILMAZ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. YASİN YILMAZ, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HUSEYİN YİLMAZ, *George Mason University, Fairfax, ABD*
Doç. Dr. EBUBEKİR SIDDIK YÜCEL, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. HAYRETTİN YÜCESOY, *Washington University in St. Louis, St Louis, ABD*
Prof. Dr. AHMET TURAN YÜKSEL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MÜCAHİT YÜKSEL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. FRUMA ZACHS, *University of Haifa, Haifa, İsrail*
Prof. Dr. FARİBA ZARİNEBAF, *University of California – Reverside, Riverside, ABD*
Doç. Dr. MURAT ZENGİN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*

Kelam

Doç. Dr. MURAT AKIN, *Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN AKKUŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA AKMAN, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMED ABDULHAMEED ALKHATİB, *University of Sharjah, Ash Shariqah, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. HÜLYA ALPER, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMED BASİL ALTAİE, *Yarmouk University, Irbid, Ürdün*
Prof. Dr. MUHAMMET ALTAYTAŞ, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Doç. Dr. MÜCTEBA ALTINDAŞ, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. HİLMİ KEMAL ALTUN, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. RECEP ARDOĞAN, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. HULUSİ ARSLAN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMAD ASADUZZAMAN, *University of Rajshahi, Rajshahi, Bangladeş*
Prof. Dr. ABDULGAFFAR ASLAN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM ASLAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT AY, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN AYDIN, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER AYDIN, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Doç. Dr. FADIL AYĞAN, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA AYKAÇ, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Doç. Dr. MAHSUM AYTEPE, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Prof. Dr. SEFA BARDAKCI, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MUZAFFER BARLAK, *Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye*
Doç. Dr. MOHD FAUZI BIN HAMAT, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. WAN ZAILAN KAMARUDDIN BINWAN ALI, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. MUSTAFA BOZKURT, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL BULUT, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET AKİF CEYHAN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM COŞKUN, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Doç. Dr. HARUN ÇAĞLAYAN, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. İLYAS ÇELEBİ, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET ÇELİK, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. RABİYE ÇETİN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT ÇINAR, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. HİLMİ DEMİR, *TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN DEMİR, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ŞABAN ALİ DÜZGÜN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SAİD ELBOUSKLAOUİ, *Zayed University, Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri*
Prof. Dr. BULMEALİ EN NEZİR, *Yahia Fares University of Medea, Medea, Cezayir*
Doç. Dr. YUNUS ERASLAN, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Prof. Dr. CEMALETTİN ERDEMCİ, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM HALİL ERDOĞAN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET ERKOL, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. EMRULLAH FATİŞ, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Prof. Dr. MAHA ELKAİSY FRİEMUTH, *University of Erlangen-Nürnberg, Erlangen, Almanya*
Prof. Dr. MEHMET SALİH GECİT, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Prof. Dr. NEDZAD GRABUS, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Prof. Dr. FRANK GRİFFEL, *Yale University, New Haven, ABD*
Prof. Dr. İLHAMİ GÜLER, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SELİM GÜLVERDİ, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. HAMDİ GÜNDOĞAR, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. KAMİL GÜNEŞ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. MERDAN GÜNEŞ, *University of Osnabrück, Osnabrück, Almanya*
Doç. Dr. VEZİR HARMAN, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Doç. Dr. JON HOOVER, *University of Nottingham, Nottingham, İngiltere*
Doç. Dr. ÖZDEN KANTER, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. İBRAHİM KAPLAN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. CAĞFER KARADAŞ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. NAİL KARAGÖZ, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Prof. Dr. FETHİ KERİM KAZANÇ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. HATİCE KELPETİN ARPAGUŞ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HALİFE KESKİN, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. ORHAN ŞENER KOLOĞLU, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. FELİX KÖRNER SJ, *The Pontifical Gregorian University, Roma, İtalya*
Prof. Dr. NADİM MACİT, *Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. MABROUK CHİBANİ MANSOURİ, *Sultan Qaboos University, Masqat, Umman*
Doç. Dr. HÜSEYİN MARAZ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN TEVFİK MARULCU, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. KILIÇ ASLAN MAVİL, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. DHEEN MOHAMMED, *Hamad Bin Khalifa University, Doha, Katar*
Doç. Dr. ABDULLAH NAMLI, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. YUSUF OKŞAR, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay, Türkiye*
Prof. Dr. NAMIK KEMAL OKUMUŞ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. SİNAN ÖGE, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. EMİNE ÖĞÜK, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP ÖNAL, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Prof. Dr. SELİM ÖZARSLAN, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ÖZDEN, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Doç. Dr. RIDVAN ÖZDİNÇ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA BİLAL ÖZTÜRK, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. RESUL ÖZTÜRK, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. YUNUS ÖZTÜRK, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. ALMİR PRAMENKOVİĆ, *Fakultet za Islamske Studije, Novi Pazar, Sırbistan*
Prof. Dr. AHAD FARAMARZ QARAMALEKİ, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. AYMAN SHİHADEH, *SOAS University of London, London, İngiltere*
Prof. Dr. ABDULHAMİT SİNANOĞLU, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. FİKRET SOYAL, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. VECHİ SÖNMEZ, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULNASIR SÜT, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ŞAŞA, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Doç. Dr. HÜLYA TERZİOĞLU, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. FATİH TOPALOĞLU, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET TÖZLUYURT, *Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye*
Prof. Dr. GALİP TÜRCAN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. YAŞAR ÜNAL, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ÜNVERDİ, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Prof. Dr. VEYSİ ÜNVERDİ, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. ERKAN YAR, Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye
Prof. Dr. SALİH SABRİ YAVUZ, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Prof. Dr. RAMAZAN YILDIRIM, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. METİN YILDIZ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. SABRİ YILMAZ, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. METİN YURDAGÜR, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye*
Prof. Dr. İSA YÜCEER, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Prof. Dr. SHOVOSİL ZİYODOV, *Imam Bukhari International Scientific Research Center, Samarqand, Özbekistan*

Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat
Doç. Dr. RIFAT ABLAY, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN BAYRAKTUTAN, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH EMİN ÇİMEN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP KOYUNCU, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. AYDIN KUDAT, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ANGELİKA NEUWİRTH, *Free University of Berlin, Berlin, Almanya*
Doç. Dr. ÖMER ÖZBEK, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. NESRİŞAH SAYLAN, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*

Mantık
Doç. Dr. ŞEREFETTİN ADSOY, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. ASAD Q AHMED, *University of California – Berkeley, Berkeley, ABD*
Doç. Dr. YUNUS EMRE AKBAY, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Doç. Dr. TURGUT AKYÜZ, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Prof. Dr. HÜLYA ALTUNYA, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN AYIK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. COŞKUN BABA, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULKADİR COŞKUN, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. HÜSEYİN ÇALDAK, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULKADİR ÇÜÇEN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLÜMSER DURHAN, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ DURUSOY, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN SUBHİ ERDEM, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. ADEM EVMEŞ, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL LATİF HACINEBİOĞLU, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. NAZIM HASIRCI, *Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET KAYACIK, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. KAMİL KÖMÜRCÜ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. HARUN KUŞLU, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. NECMETTİN PEHLİVAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ TEKİN, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. YÜCEL YÜKSEL, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Tasavvuf
Dr. RAHİMJON ABDUGAFUROV, *Emory University, Atlanta, ABD*
Doç. Dr. VEYSEL AKKAYA, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDERRAHİM ALAMİ, *Universite Abdelmalek Essaadi, Tetouan, Fas*
Prof. Dr. HAMİD ALGAR, *University of California – Berkeley, Berkeley, ABD*
Doç. Dr. ERCAN ALKAN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDURRAHİM ALKIŞ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA ALTUNKAYA, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. SAFİ ARPAGUŞ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ŞİRİN AYİŞ, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Doç. Dr. FAUDZİNAİM BADARUDDİN, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. HALİL BALTACI, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye*
Doç. Dr. DERYA BAŞ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM BAZ, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. CHE ZARRINA BINTI SAARI, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. ALİ BOLAT, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. SEMİH CEYHAN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. RKİA ELAROUİ CORNELL, *Emory University, Atlanta, ABD*
Prof. Dr. VİNCENT J CORNELL, *Emory University, Atlanta, ABD*
Prof. Dr. MUHAMMET MUSTAFA ÇAKMAKLIOĞLU, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ADEM ÇATAK, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. İSA ÇELİK, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. SALİH ÇİFT, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ ÇOBAN, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ÖNCEL DEMİRDAŞ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. EKREM DEMİRLİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. SİDE EMRE, *Texas A&M University, Waco-Temple-Bryan, ABD*
Doç. Dr. MAHMUD ESAD ERKAYA, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. RON GEAVES, *Cardiff University, Cardiff, İngiltere*
Doç. Dr. SÜLEYMAN GÖKBULUT, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. VAHİT GÖKTAŞ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. YÜKSEL GÖZTEPE, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. HALİM GÜL, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. CENGİZ GÜNDOĞDU, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLDANE GÜNDÜZÖZ, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. DİLAVER GÜRER, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET CAHİD HAKSEVER, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. INAMUL HAQ, *Elmhurst College, Oakbrook Terrace, ABD*
Prof. Dr. MUHAMMAD ISMAİL, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. İBRAHİM IŞITAN, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. FERZENDE İDİZ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. HAYRİ KAPLAN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN NURİ KARADAYI, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET T KARAMUSTAFA, *University of Maryland, Baltimore, ABD*
Doç. Dr. KİMBAT KARATIŞKANOVA, *Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University SKO, Turkistan, Kazakistan*
Prof. Dr. ABDULCEBBAR KAVAK, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Doç. Dr. MUSA KAVAL, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT EROL KILIÇ, *Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. RÜYA KILIÇ, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HAMDİ KIZILER, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Doç. Dr. MÜZEKKİR KIZILKAYA, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*
Doç. Dr. OUSMAN M KOBO, *The Ohio State University, Columbus, ABD*
Doç. Dr. NURULLAH KOLTAŞ, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Prof. Dr. HİMMET KONUR, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN KURT, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Doç. Dr. SEZAİ KÜÇÜK, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. RICARDO RENE LAREMONT, *Binghamton University, Binghamton, ABD*
Prof. Dr. JAWİD MOJADDEDİ, *Rutgers University, Jersey City, ABD*
Doç. Dr. ORHAN MUSAHANLI, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Prof. Dr. RAMAZAN MUSLU, *İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ARİF NAUSHAHİ, *Government Gordon College, Rawalpindi, Punjab, Pakistan*
Prof. Dr. RİFAT OKUDAN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. İRFAN A OMAR, *Marquette University, Milwaukee, ABD*
Prof. Dr. BİLAL ORFALİ, *American University of Beirut, Beyrouth, Lübnan*
Prof. Dr. AHMET ÖGKE, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. ZELİHA ÖNER, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET MURAT ÖZEL, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ŞEYDA ÖZTÜRK, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. ANGELO SCARABEL, *Kaiser Permanent Nursing, Sacramento, ABD*
Prof. Dr. DİLAVER SELVİ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ALLAUDDİN SHAH, *Jawaharlal Nehru University, Delhi, Hindistan*
Prof. Dr. İHSAN SOYSALDI, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. SELAMİ ŞİMŞEK, *Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*
Prof. Dr. ABDURREZZAK TEK, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ TENİK, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Prof. Dr. YASUSHİ TONAGA, *Kyoto University, Kyoto, Japonya*
Doç. Dr. HAMİDE ULUPINAR, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. BRETT WİLSON, *Central European University, Budapest, Macaristan*
Doç. Dr. ZACHARY WRİGHT, *Northwestern University in Qatar, Doha, Katar*
Prof. Dr. ABDULVAHAP YILDIZ, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET YILDIZ, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER YILMAZ, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET EMİN YURT, *Iğdır Üniversitesi, Iğdır, Türkiye*
Doç. Dr. SALİH YÜCEL, *Charles Sturt University, New South Wales, Avustralya*
Prof. Dr. HÜR MAHMUT YÜCER, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Tefsir
Doç. Dr. NAZEER AHMAD AB MAJEED, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Doç. Dr. HARUN ABACI, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET ABAY, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMED ABDELLATİF ABDELAATI, *Qatar University, Doha, Katar*
Prof. Dr. MUSTAFFA BIN ABDULLAH, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. HAFİZ TAJ AFSAR, *International Islamic University, Islamabad, Pakistan*
Prof. Dr. ASMA AFSARUDDİN, *Indiana University Bloomington, Bloomington, ABD*
Prof. Dr. ALİ AKAY, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET AKBAŞ, *Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET AKIN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ AKPINAR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET NURULLAH AKTAŞ, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. MOHAMMAD KHAZER AL MAJALİ, *The University of Jordan, Amman, Ürdün*
Doç. Dr. SULAİMAN ALİ AL SHUEİLİ, *Sultan Qaboos University, Masqat, Umman*
Doç. Dr. RASHID ALBALUSHI, *Sultan Qaboos University College of Arts and Social Science, Masqat, Umman*
Prof. Dr. HALİL ALDEMİR, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*
Prof. Dr. ZAKARİA ALZUMAILI, *Islamic University of Gaza, Gazze, Filistin*
Prof. Dr. ABDULMUTALİP ARPA, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER ASLAN, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Prof. Dr. ABDURRAHMAN ATEŞ, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. HAYATİ AYDIN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. ŞÜKRÜ AYDIN, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Doç. Dr. ZEYNEL ABİDİN AYDIN, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. BAYRAM AYHAN, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. MEHDİ AZAİEZ, *Catholic University of Leuven, Leuven, Belçika*
Prof. Dr. ÖMER BAŞKAN, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*

Prof. Dr. İSMAİL BAYER, *Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye*
Prof. Dr. MOHD YAKUB ZULKIFLI BINMOHD YUSOFF, *University of Malaya, Kuala Lumpur, Malezya*
Doç. Dr. YAKUP BIYIKOĞLU, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Prof. Dr. ABDÜLCELİL BİLGİN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Prof. Dr. MUSA BİLGİZ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET TAHA BOYALIK, *İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. LÜTFULLAH CEBECİ, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED COŞKUN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL ÇALIŞKAN, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED SELMAN ÇALIŞKAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. NECMETTİN ÇALIŞKAN, *Türkiye Büyük Millet Meclisi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. SEMA ÇELEM, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN ÇELİK, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Doç. Dr. HÜSEYİN ÇELİK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HACI ÇİÇEK, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÇİÇEK, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET HALİL ÇİÇEK, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. NURETTİN ÇİFTÇİ, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Doç. Dr. BURHAN ÇONKOR, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET DAĞ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. BİLAL DELİSER, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. BAYRAM DEMİRCİGİL, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. NURULLAH DENİZER, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER DİNÇ, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. EMRAH DİNDİ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ZEKİ DOĞAN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. ZÜLFİKAR DURMUŞ, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. YAŞAR DÜZENLİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN ELİK, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MUAMMER ERBAŞ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ERGÜN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. ALMIR FATIC, *University of Sarajevo, Saray Bosna, Bosna Hersek*
Doç. Dr. FİKRET GEDİKLİ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ GALİP GEZGİN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM GÖRENER, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. FARUK GÖRGÜLÜ, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Doç. Dr. ESRA GÖZELER, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET GÜL, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. NURDANE GÜLER, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Prof. Dr. VEYSEL GÜLLÜCE, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. İLHAMİ GÜNAY, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULBAKİ GÜNEŞ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. ŞAHİN GÜVEN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Doç. Dr. ASLAN HABİBOV, *Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü, Bakü, Azerbaycan*
Doç. Dr. ESRA HACIMÜFTÜOĞLU, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. OMAR HAMDAN, *University of Tübingen, Baden-Württemberg, Almanya*
Doç. Dr. MAZLAN IBRAHİM, *Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malezya*
Prof. Dr. ZAKYİ IBRAHİM, *California State University – Fullerton, Fullerton, ABD*
Prof. Dr. MOHAMMAD ISHAQUE, *Jamia Millia Islamia – A Central University, Delhi, Hindistan*
Doç. Dr. MUHAMMAD ZAHİRUL ISLAM, *University of Dhaka, Dhaka, Bangladeş*
Prof. Dr. OSMAN KABAKÇILI, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHİM KAPLAN, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN KARA, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye*
Doç. Dr. CAHİT KARAALP, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Prof. Dr. İSMAİL KARAGÖZ, *Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye*
Doç. Dr. ABDULKADİR KARAKUŞ, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ KARATAŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. MESUT KAYA, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MURAT KAYA, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. OSMAN KAYA, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN KAYA, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMED FATİH KESLER, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Doç. Dr. ABDUL MAJİD KHAN, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. ISRAR AHMED KHAN, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET KILIÇARSLAN, *Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*
Prof. Dr. SAMİ KILINÇLI, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. ABDUR RAHEEM KİDWAİ, *Aligarh Muslim University, Uttar Pradesh, Hindistan*
Prof. Dr. CELİL KİRAZ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Doç. Dr. ŞEVKET KOTAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. TODD LAWSON, *University of Toronto, Toronto, Kanada*
Prof. Dr. ŞÜKRÜ MADEN, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTANSİR MİR, *Youngstown State University, Youngstown-Warren, ABD*
Doç. Dr. MARZİEH MOHASES, *Shahid Beheshti University, Tehran, İran*
Prof. Dr. SÜLEYMAN MOLLAİBRAHİMOĞLU, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. ÖMER MÜFTÜOĞLU, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. FATHULLAH NAJARZADEGAN, *University of Tehran, Tehran, İran*
Prof. Dr. REİKO OKAWA, *Meiji Gakuin University, Kanagawa, Japonya*
Prof. Dr. ABDULMECİT OKCU, *Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET OKUYAN, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*
Doç. Dr. AYŞE BETÜL ORUÇ, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ESAT ÖZCAN, *Siirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye*
Doç. Dr. HAŞİM ÖZDAŞ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET ÖZDEMİR, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Prof. Dr. TALİP ÖZDEŞ, *Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye*
Prof. Dr. İSHAK ÖZGEL, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA ÖZTÜRK, *University of Innsbruck, Tirol, Avusturya*
Prof. Dr. ERDOĞAN PAZARBAŞI, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. FETHİ AHMET POLAT, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH SAEED, *The University of Melbourne, Melbourne, Avustralya*
Prof. Dr. MOHAMMAD SALAMA, *San Francisco State University, San Francisco, ABD*
Prof. Dr. WALİD SALEH, *University of Toronto, Toronto, Kanada*
Doç. Dr. MEHMET SALMAZZEM, *Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye*
Prof. Dr. HACI MEHMET SOYSALDI, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT SÜLÜN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. HARUN ŞAHİN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. İSKENDER ŞAHİN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. ERCAN ŞEN, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. ZİYA ŞEN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*
Prof. Dr. FATMA ASİYE ŞENAT, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA ŞENTÜRK, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Prof. Dr. SELAMİ ŞİMŞEK, *Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*
Doç. Dr. HANEFİ ŞOLA, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Prof. Dr. ZEKİ TAN, *Iğdır Üniversitesi, Iğdır, Türkiye*
Doç. Dr. HEKİM TAY, *Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye*
Doç. Dr. TUĞRUL TEZCAN, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA TUNCER, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Doç. Dr. MAŞALLAH TURAN, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. SELİM TÜRCAN, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Doç. Dr. NURDOĞAN TÜRK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. SEVGİ TÜTÜN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. HAKAN UĞUR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. EMRULLAH ÜLGEN, *Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÜNAL, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. HADİYE ÜNSAL, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. ÖMER FARUK YAVUZ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. AHMET YAZICI, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Doç. Dr. DURAN ALİ YILDIRIM, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET SAMİ YILDIZ, *Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET YILMAZ, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN YÜCEL, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Türk Din Musikisi

Prof. Dr. ABDULLAH AKAT, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HÜSEYİN AKPINAR, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. ENVER METE ASLAN, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. ARMAĞAN COŞKUN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMED RECAİ ÇİFTÇİ, *Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA DEMİRCİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MİCHAEL FRİSHKOPF, *University of Alberta, Edmonton, Kanada*
Doç. Dr. İSMAİL HAKKI GERÇEK, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. VOLKAN GİDİŞ, *İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. AYŞE BAŞAK İLHAN HARMANCI, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. FATİH KOCA, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. KUBİLAY KOLUKIRIK, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Prof. Dr. HEE SOO LEE, *Hanyang University, Seoul, Güney Kore*
Doç. Dr. MEHMET ÖNCEL, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ERDEM ÖZDEMİR, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. ERHAN ÖZDEN, *Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. UBEYDULLAH SEZİKLİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ TAN, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. RECEP USLU, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. TÜRKAN UYMAZ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. TİMUR VURAL, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. OZAN UĞRAŞ YARMAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. SEYİT YÖRE, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Türk - İslâm Edebiyatı

Doç. Dr. ŞERİFE AĞARI, *Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*
Doç. Dr. MURAT AK, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. CÜNEYT AKIN, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMİT AKIN, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Prof. Dr. HASAN AKSOY, *Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET ARI, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Doç. Dr. İSMAİL AVCI, *Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
Doç. Dr. ÜMRAN AY SAY, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. İSRAFİL BABACAN, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN BAKİ, *University of Tetovo, Tetovo, Makedonya*

Doç. Dr. MUSA BALCI, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MÜNİRE KEVSER BAŞ, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. HANİFE DİLEK BATİSLAM, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Doç. Dr. KENAN BOZKURT, *Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*
Prof. Dr. TUNCAY BÜLBÜL, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Doç. Dr. RAŞİT ÇAVUŞOĞLU, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. M KORKUT ÇEÇEN, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. ABDÜLKADİR DAĞLAR, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Doç. Dr. AYŞE DALYAN, *Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti*
Prof. Dr. MELEK DİKMEN, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET DOĞAN, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye*
Prof. Dr. ŞABAN DOĞAN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. MUHİTTİN ELİAÇIK, *Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
Doç. Dr. NAZİRE ERBAY, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. ÖZLEM ERCAN, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH EREN, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET HALİL ERZEN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Doç. Dr. HASAN GÜLTEKİN, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye*
Prof. Dr. MUSTAFA GÜNEŞ, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULKADİR GÜRER, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MAHMUT ESAT HARMANCI, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. ABDÜLMECİT İSLAMOĞLU, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. AYŞE HİLAL KALKANDELEN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. MUHAMMET MUHSİN KALKIŞIM, *Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. REYHAN KELEŞ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. BİLAL KEMİKLİ, *Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye*
Prof. Dr. ATABEY KILIÇ, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. FERDİ KİREMİTÇİ, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye*
Prof. Dr. NESLİHAN İLKNUR KOÇ KESKİN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. MUHAMMET KUZUBAŞ, *Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*
Doç. Dr. KENAN MERMER, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET SAİT MERMUTLU, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*
Doç. Dr. LAURENT MİGNON, *University of Oxford, Oxfordshire, İngiltere*
Doç. Dr. SITKI NAZİK, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Doç. Dr. SEVDA ÖNAL KILIÇ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. KENAN ÖZÇELİK, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. NİHAT ÖZTOPRAK, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ ÖZTÜRK, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ERDEM CAN ÖZTÜRK, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. NURAN ÖZTÜRK, *Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye*
Prof. Dr. BAHİR SELÇUK, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. ALFİNA SİBGATULLİNA, *Russian Academy of Sciences, Moscow City, Rusya Federasyonu*
Doç. Dr. FATİH RAMAZAN SÜER, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. KÜRŞAT ŞAMİL ŞAHİN, *Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye*
Doç. Dr. MEHMET ŞAHİN, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. FUNDA TOPRAK, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. İBRAHİM HALİL TUĞLUK, *Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*
Prof. Dr. FATİH USLUER, *Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. MELİHA YILDIRAN SARIKAYA, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİM YILDIZ, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. HÜSEYİN YILDIZ, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ YILMAZ, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. SATTOROVA GULNOZ YUNUSOVNA, *Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan, Toshkent, Özbekistan*

Türk - İslâm Sanatları Tarihi

Doç. Dr. HEATHER AKOU, *Indiana University Bloomington, Bloomington, ABD*
Prof. Dr. MEHMET EROL ALTINSAPAN, *Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. HAMİT ARBAŞ, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. CELİL ARSLAN, *Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. CATHERİNE ASHER, *University of Minnesota, Minneapolis-St Paul, ABD*
Doç. Dr. SEVAY ATILGAN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN AYDINLI, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. GÜNNUR AYDOĞDU, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. ERKAN AYGÖR, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. ABDURRAHİM AYĞAN, *Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye*
Doç. Dr. GÖKBEN AYHAN, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye*
Prof. Dr. MANDANA BARKESHLİ, *International Islamic University Malaysia, Kuala Lumpur, Malezya*
Prof. Dr. ALİ BAŞ, *Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. GÜLSEN BAŞ, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. AHMET ALİ BAYHAN, *Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye*
Prof. Dr. SEDAT BAYRAKAL, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. ALİ FUAT BAYSAL, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Prof. Dr. SÜLEYMAN BERK, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. YUNUS BERKLİ, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Doç. Dr. AYŞE BUDAK, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Doç. Dr. SELMAN CAN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HALİT ÇAL, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT ÇERKEZ, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLNUR DURAN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULKADİR DÜNDAR, *Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. OSMAN ERAVŞAR, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. ZEKAİ ERDAL, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. AYŞE ASLIHAN EROĞLU, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. BOZKURT ERSOY, *Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. ERDAL ESER, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. MUSTAFA GENÇ, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*
Prof. Dr. PAOLO GİRARDELLİ, *Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. GÜL GÜLER, *Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye*
Doç. Dr. GÜL GÜNEY ZİNCİR, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. EMİNE GÜZEL, *İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*
Doç. Dr. SERAP IŞIKHAN, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. KASIM İNCE, *Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye*
Doç. Dr. HAMED KAMELNİA, *Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, İran*
Doç. Dr. HACER KARA, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*
Doç. Dr. GONCA KARAVAR, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. HİLAL KAZAN, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. ESRA KESKİN, *Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye*
Prof. Dr. BÜLENT NURİ KILAVUZ, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye*
Doç. Dr. ATİLLA CENGİZ KILIÇ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT KOCAASLAN, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. FAZİLET KOÇYİĞİT, *Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye*
Prof. Dr. ABDULLAH KÖK, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Doç. Dr. ELİF KÖK, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. GÜLNİHAL KÜPELİ, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. AYNUR MAKTAL ERBAŞ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Doç. Dr. SAVAŞ MARAŞLI, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET MEMİŞ, *Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye*
Prof. Dr. EYÜP NEFES, *Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye*
Doç. Dr. JALE ÖZLEM OKTAY ÇEREZCİ, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MURAT MUSTAFA ÖNTUĞ, *Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*
Doç. Dr. NAİME DİDEM ÖZ, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. YILDIRAY ÖZBEK, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. ŞENAY ÖZGÜR YILDIZ, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. FATİH ÖZKAFA, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. HALDUN ÖZKAN, *Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET ÖZKARCI, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye*
Prof. Dr. KADİR PEKTAŞ, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. STEPHANE PRADİNES, *Aga Khan University London Campus, London, İngiltere*
Doç. Dr. SELÇUK SEÇKİN, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET HÜSREV SUBAŞI, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. PELİN ŞAHİN TEKİNALP, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. KORKMAZ ŞEN, *Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
Doç. Dr. LOKMAN TAY, *Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
Prof. Dr. ARZU TERZİ, *İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. CRİSTİNA TONGHINI, *Università Ca Foscari, Venice, İtalya*
Doç. Dr. HATİCE TOZUN, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. GÜL TUNÇEL, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. FATMA NALAN TÜRKMEN, *Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. ALİ OSMAN UYSAL, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
Prof. Dr. MEHMET YAVUZ, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. NURCAN YAZICI METİN, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Doç. Dr. EVİNDAR YEŞİLBAŞ, *Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye*
Prof. Dr. SAVAŞ YILDIRIM, *Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*
Doç. Dr. SİBEL YILDIZ KISACIK, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye*
Prof. Dr. GÜLGÜN YILMAZ, *Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye*
Prof. Dr. WİLLİAM ZİMMERLE, *New York University (NYU) -Abu Dhabi, Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri*

Journal of Islamic RESEARCH

İslâmî Araştırmalar Dergisi

Türkiye Ekonomik ve Kültürel Dayanışma Vakfı (TEK-DAV)
Adına Sahibi
Prof. Dr. Hikmet AKGÜL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKDAR

Yönetim Yeri
TEK-DAV
Sakarya Mah. Başşehir Sok. No: 23
06340 Cebeci/Ankara/Türkiye
Tel : 0312 363 77 13 -14
Faks: 0312 363 77 15

İslâmî Araştırmalar Dergisi tüm işlemlerini elektronik ortamda internet üzerinden yürütmektedir. İşlemlerinizi "kullanıcı adı ve şifrenizi" kullanarak *www.islamiarastirmalar.com* adresinden yapabilirsiniz.
Yeni kayıt olmak için; *www.islamiarastirmalar.com* adresindeki "Online Makale-Gönder-Takip Et-Değerlendir" linkini tıklayınız.
Sorularınız için;
Bilgi İşlem Servisi
Tel: 0312 286 56 56 / 115
e-posta: *info@islamiarastirmalar.com*

İslâmî Araştırmalar Dergisi'ne makale göndermek için; *www.islamiarastirmalar.com* adresindeki "Online Makale-Gönder-Takip Et-Değerlendir" linkini tıklayınız (Yalnızca bu yolla gönderilen makaleler işleme alınmaktadır).
Makale yazım kuralları için; *www.islamiarastirmalar.com* adresindeki "Yazım Kuralları" linkini tıklayınız.
Makalelerle ilgili görüşmek için;
Yazı İşleri Servisi
Tel: 0312 286 56 56 / 2
e-posta: *yaziisleri@islamiarastirmalar.com*

İslâmî Araştırmalar Dergisi'ne abone olmak ve yayımlanmış diğer sayılarına ulaşmak için;
www.islamiarastirmalar.com adresindeki "Abone" linkini tıklayınız.
Abone işlemleriyle ilgili görüşmek için;
Abone ve Halkla İlişkiler Servisi
Tel: 0312 286 56 56 / 118
e-posta: *abone@islamiarastirmalar.com*

İslâmî Araştırmalar Dergisi'ne reklam vermek için;
Reklam Servisi
Tel: 0312 286 56 56 / 152

DERGİNİN TAM ADI: İslâmî Araştırmalar Dergisi
DERGİNİN KISALTILMIŞ ADI: Journal of Islamic Research

YAYIN PERİYODU VE TÜRÜ: 4 ayda bir olmak üzere, yılda 3 sayı (Nisan-Ağustos-Aralık) yayımlanır. Yerel süreli yayın.

YAYIN HAKKI: İslâmî Araştırmalar Dergisi'nde yayımlanan yazılar, resim, şekil ve tablolar yayımcının yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen herhangi bir vasıta ile basılamaz, çoğaltılamaz. Bilimsel amaçlarla (kaynak göstermek kaydıyla) özetleme ve alıntı yapılabilir. Dergide yayımlanan yazı, şekil ve resimlerden yazarları, ilan ve reklamlardan firmaları sorumludur.

İslâmî Araştırmalar Dergisi hakemli bir dergidir.

İNDEKSLENDİĞİ DİZİNLER
Index Copernicus/ 2019
SOBIAD
Index Islamicus /1993
TÜBİTAK/ULAKBİM-TR Dizin/2017
ERIHPLUS/2017
Bayerische Staatsbibliothek
Elektronische Zeitschriftenbibliothek EZB
MENALIB
SMAI
Access to Mideast and Islamic Resources (AMIR)
Atla/2018

Yayıma veriliş tarihi: 03.04.2025

ISSN: 1300-0373
Online ISSN: 1304-6810

On behalf of Turkey Economic and Cultural Solidarity Foundation
Owner
Prof. Hikmet AKGÜL, M.D.

Director for Publication
Prof.Dr. Mehmet BAYRAKDAR

Head Office
TEK-DAV
Sakarya Mah. Başşehir Sok. No: 23
06340 Cebeci/Ankara/Turkey
Phone : 0312 363 77 13 -14
Fax : 0312 363 77 15

All procedures regarding Journal of Islamic Research are online. All transactions can be made with username and password via *www.islamiarastirmalar.com* web site.
New users; click on "Online send article" follow, evaluate button at *www.islamiarastirmalar.com*
For questions and comments;
Data Processing Department
Phone: 0312 286 56 56 / 146
e-mail : *info@islamiarastirmalar.com*

To send articles to Journal of Islamic Research; click on "Online Send, Follow, Evaluate Article" button at *www.islamiarastirmalar.com.* For consideration, all articles must be submitted online. Articles submitted in other forms will not be considered.
Rules and regulations for manuscript writing; can be reach through "Rules and regulations" button at *www.islamiarastirmalar.com.*
For question regarding manuscripts;
Manuscript Editing Department
Phone: 0312 286 56 56 / 146
e-mail : *yaziisleri@islamiarastirmalar.com*

To subscribe and to reach former issues of Journal of Islamic Research; click on "Subscriptions and Sales" at *www.islamiarastirmalar.com.*
For question regarding subscription and sales;
Subscription and Public Relations Department
Phone: 0312 286 56 56 / 146
e-mail : *abone@islamiarastirmalar.com*

To place advertisements;
Advertisement Department
Phone: 0312 286 56 56 / 146

COMPLETE TITLE OF THE JOURNAL: Journal of Islamic Research
ABBREVIATED TITLE OF THE JOURNAL: Journal of Islamic Research

PUBLICATION TYPE AND PERIODS: Journal of Islamic Research is published 3 times a year (April-August-December).

COPYRIGHT: All articles, drawnings, figures and tables published in Journal of Islamic Research cannot be reproduced in whole or in part without prior written permission from the publisher. Only for scientific purposes summarizing and quotations can be done with the condition of proper citations listed as references. Responsibility of the articles, figures and photos belongs to authors. And advertising parties are fully responsible for their advertisements.

Journal of Islamic Research is a refereed journal.

INDEXED or ABSTRACTED in
Index Copernicus/ 2019
SOBIAD
Index Islamicus /1993
TÜBİTAK/ULAKBİM-TR Index/2017
ERIHPLUS/2017
Bayerische Staatsbibliothek
Elektronische Zeitschriftenbibliothek EZB
MENALIB
SMAI
Access to Mideast and Islamic Resources (AMIR)
Atla/2018

ISSN: 1300-0373
Online ISSN: 1304-6810

YAYIMCI / PUBLISHER
Ortadoğu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Türkocağı Cad. No:30 06520 Balgat/Ankara/Türkiye
Tel : 0 312 286 56 56
Faks : 0 312 220 04 70
e-posta : info@turkiyeklinikleri.com
web : www.turkiyeklinikleri.com
Sertifika No/Certificate No : 48768

Journal of Islamic RESEARCH
İslâmî Araştırmalar Dergisi

Cilt • Vol: **36** | **Sayı** • No: **1** | **2025**

İÇİNDEKİLER CONTENTS

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RESEARCH

1 İbn Rüşd'e Göre Erdemin Kazanılmasında Devletin Rolü
The Role of the State in the Attainment of Virtue According to Averroes
Bahar KOCA

12 Hac Deneyimi Yaşayan Bireylerde İçsel Dini Motivasyon ve Hac Motivasyonu Üzerine Bir Alan Araştırması
In Individuals Who Have Had the Hajj Experience a Field Research on Internal Religious Motivation and Pilgrim Motivation
Serpil BAŞAR

29 Dinlerde Mucize Algısı ve Bâbîlik-Bahâîlik Özelinde Yeni Dini Hareketlerde Mucize Telakkileri
The Perception of Miracles in Religions and New Religious Movements in the Special Case of Bábism and Bahá'ism the Miracle Traditions
Yasin İPEK

45 *Fedâih* ve *İktisâd* Arasında Gazâlî'nin Yöntem Anlayışı
Ghazali's Understanding of Method Between *Fada'ih* and *Iqtisad*
Mustafa KOÇAK

61 A New Approach to Calculating Zakat Potential: The Forbes 10 Method
Zekat Potansiyelinin Hesaplanmasında Yeni Bir Yaklaşım: Forbes 10 Yöntemi
Niyazi GÜMÜŞ

71 Hz. Peygamberin Amcası Zübeyr ile Yemen'e Seyahati
The Journey of the Prophet's Uncle Zubayr to Yemen with Him
Faruk TUNCER

85 Mağrib Yazmalarında Yer Alan Na'l-i Şerîf Motifleri; Ahmed b. Muhammed el-Makkârî'nin *Fethu'l-Muteâl fi Medhi'n-Niâl* Örneği
The Shape of the Blessing Sandals of Prophet Muhammed (pbuh) in Maghreb Manuscripts; As a Case of Ahmed al-Maqqari's Fath al-Muteal fi Madh al-Ni'al
Sümeyra OCAK AHMED

100 Lahn Olgusunun Ortaya Çıkışı ve Kıraatlerin Dilsel Açıdan Temellendirilmesine Etkisi
The Emergence of the Phenomenon of Lahn and its Effect on the Linguistical Basis of the Qıraat
Meral SALMAN

120 İslam Hukukunu Nazariyeler Üzerinden Okuma Çabasına Bir Eleştiri Denemesi: Fethi ed-Düreynî (ö. 2013) Örneği
A Critique of the Effort to Interpret Islamic Law Through Theories: The Case of Fathi al-Durayni (d. 2013)
Mustafa Serdar ÖZCAN, Muhammet Ali ÇAĞLAR

DERLEME REVIEW

135 Bilge İnsandan Zeki Bireye: Bir Dönüşümün Anatomisi
From Wise Human to Intelligent Individual: The Anatomy of a Transformation
Fatma ŞENGÜL

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RESEARCH

DOI: 10.62862/isar.2024-105718

Dinlerde Mucize Algısı ve Bâbîlik-Bahâîlik Özelinde Yeni Dini Hareketlerde Mucize Telakkileri

The Perception of Miracles in Religions and New Religious Movements in the Special Case of Bábism and Bahá'ism the Miracle Traditions

Yasin İPEK[a]

[a]Kayseri Üniversitesi
Develi İslami İlimler Fakültesi,
Dinler Tarihi ABD,
Kayseri, Türkiye

Received: 21.09.2024
Received in revised form: 11.11.2024
Accepted: 19.11.2024
Available online: 03.04.2025

Correspondence:
Yasin İPEK
Kayseri Üniversitesi
Develi İslami İlimler Fakültesi,
Dinler Tarihi ABD,
Kayseri, Türkiye
yasinipek@kayseri.edu.tr

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:
İpek Y. Dinlerde mucize algısı ve Bâbîlik-Bahâîlik özelinde yeni dini hareketlerde mucize telakkileri. Journal of Islamic Research. 2025;36(1):29-44.

Copyright © 2025 by İslâmî Araştırmalar

ÖZ İnsanoğlu fizyolojik ve ruhsal yönden karmaşık bir yapıya sahiptir. Fakat buna rağmen basit birtakım ihtiyaçları da vardır. Bunlardan biri de aciz olduğunu hissettiğinde kendisinden daha güçlü olduğunu düşündüğü bir varlığa inanma ve bağlanma arzusudur. İşte bu andan itibaren devreye din girer. Bir kutsalın tecrübesi şekilde ifade edebileceğimiz din olgusu, insanın ruhsal ve zihinsel yapısının temel yapıtaşlarından biridir. Bu tecrübe her insan için farklılık arz edebileceği için kutsal ile kendisi arasında bir kurucu ya da aracı rolünde insanlara gereklilik duymaktadır. Fakat bu kişinin diğer insanlardan ayırt edilebileceği temel bir farklılığa ya da olağanüstü özelliğe sahip olması gerekmektedir ki burada devreye mucize girmektedir. Herhangi bir insan için gerçekleşmesi imkânsız kabul edilen, aklın sınırlarını zorlayan ve hayatın normal akışına aykırı olan olayların geneli mucize olarak nitelendirilmektedir. Genelde din kurucusu, peygamber ya da dini otorite vasıtasıyla gerçekleşen mucizeler, muhatap olunan kişilerin inanması ya da inancının pekişmesi için önemli bir araçtır. Bu sebeple Dinler Tarihine konu olmuş neredeyse tüm inanç şekillerinde mucizelere rastlanılmaktadır. Geleneksel inançlara karşı bir tepki olarak ortaya çıkan ve sayıları binlerle ifade edilen Yeni Dini Hareketlerde meşruiyetlerini ortaya koyabilmek için mucize olduğunu ifade ettikleri olayları sıkça kullanmışlardır. İslam şeriatının Bâb aracılığıyla güncellendiğini iddia edilen Bâbîler ve bu söylemi daha da ileri götürüp Allah'ın Bahâullah aracılığıyla gönderdiği son dinin Bahâîlik olduğunu iddia eden Bahâîler de mucize olarak niteledikleri olayları kendi inançlarının hakikatinin delili olarak kullanmışlardır. Bu çalışma ile Bâbîlik- Bahâîlik özelinde Yeni Dini Hareketler ve dinler tarihine konu olmuş birçok dinde mucize olarak kabul edilen olaylar, herhangi bir analize girilmeksizin deskriptif yöntemle aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dinler tarihi; mucize; yeni dini hareketler; Bâbîlik; Bahâîlik

ABSTRACT Human beings are physiologically and spiritually complex. But despite this, he also has some simple needs. One of these is the desire to believe in and connect to a being who is stronger than him when he feels helpless. This is when religion comes into play. The phenomenon of religion, which we can express as the experience of a sacred, is one of the basic building blocks of human spiritual and mental structure. However, since this experience may be different for each person, it requires a person who acts as a founder or mediator between the sacred and himself. However, this person must have a fundamental difference or extraordinary feature that can be distinguished from other people, which is where the miracle comes into play. Events that are considered impossible for any human being, that push the limits of reason, and that are contrary to the normal course of life are generally considered miracles. Miracles, which are usually performed by the founder of a religion, a prophet or a religious authority, are an important tool for people to believe or to reinforce their beliefs. For this reason, miracles are encountered in almost all forms of belief that have been subject to the history of religions. New Religious Movements, which emerged as a reaction against traditional beliefs and number in the thousands, have frequently used events that they claim to be miracles in order to demonstrate their legitimacy. The Bábis, who claimed that the Islamic Sharia was updated through the Báb, and the Bahá'ís, who took this discourse further and claimed that Bahá'ísm was the last religion sent by God through Bahá'u'lláh, used the events they described as miracles as evidence of the truth of their beliefs. In this study, the events that are accepted as miracles in the New Religious Movements and many religions that have been subject to the history of religions, in particular Bábism and Bahá'ísm, will be presented in a descriptive method without any analysis.

Keywords: History of religions; miracle; new religious movements; Bábism; Bahá'ísm

EXTENDED ABSTRACT

The event that is impossible for an ordinary person to do, that pushes the limits of the mind, that occurs as a result of this power, which is obtained not by working or wanting, but with the consent of a supreme being, is called a miracle. In this study, we will express what is understood by the concept of miracle in religions that have been the subject of the science of the history of religions, by whom and for what purposes which miracles were performed, and how this is reflected in the New Religious Movements in the special case of Babiism-Bahā'ism. In this study, the classification as Primitive Tribal Religions, National Religions and Universal Religions will be taken as a basis and exemplifications will be made accordingly. The first of these are primitive tribal religions. In these religions, which are shaped around a charismatic leader or sorcerer, miracles are indispensable elements. Miracles are also encountered in the forms of belief prevalent in Ancient Greece, Iran, India and the Far East, which we classify as national religions, albeit with different forms of practice. In these religions, it is claimed that miracles are sometimes performed by clergymen, sometimes by the founders of the religion, and sometimes by the supreme being worshipped. In universal religions, which are discussed under the subheadings of Judaism, Christianity and Islam, miracles appear for different purposes and with different examples. In Judaism, miracles were sometimes performed directly by God Yahweh to punish or reward people, and sometimes through prophets to prove their legitimacy. In Christianity, on the other hand, miracles were performed by God himself when he took on the attribute of son and became incarnate in Jesus, and were attributed to many of the prophets mentioned in the Bible, especially Jesus. In the Qur'an, which is accepted as the main source of Islam, while mentioning the prophets who lived in the past and the communities they lived in, many miracles are referred to in parallel to the examples mentioned in the Bible. However, almost all of the miracles associated with the Islamic prophet Muhammad are not based on the Qur'an but on hadiths. In New Religious Movements, those who are considered as the founders and sole authorities have claimed to possess miraculous properties to prove their legitimacy and further increase their power, and have convinced the people around them. In Bahā'ism, one of the New Religious Movements with Islamic references, many miracles are believed to have taken place through Bāb and Bahā'u'l-lāh, who play founding roles. In addition to these key figures, who are believed to have many miracles such as direct communication with God, hearing voices from beyond, prophesying the future, and healing, some of the dreams of pure-hearted Bābīs and Bahā'ullahs are also interpreted as miracles. In this study, we will discuss the data we have obtained on what the events expressed as miracles in religious formations are and what kind of consequences they have, without any interpretation, only with a descriptive approach. In this way, we will try to contribute to the field and to reveal both the miracles that the New Religious Movements, whose sphere of influence is increasing day by day, claim as a method of proving their legitimacy, and the similarities of the events they claim as miracles with the religions and other religious movements from which they emerged.

Arapça kökenli bir kavram olan mucize kelimesi genelde; insanın hayretle karşıladığı, onda şaşkınlık uyandıran, zihninin algılamakta zorlandığı, kendisini aciz hissettiği alışılmadık hatta sıra dışı olay ve durumları ifade etmek için kullanılmaktadır.[1] Daha farklı bir bakış açısıyla mucizeyi, Tanrı'nın yarattıklarına karşı bir güç göstergesi şeklinde yorumlayanlar da olmuştur.[2] Dini metinlerin birçoğunda ise hayatın doğal akışının aksine ve genel kabulün dışında gerçekleşen, sıradan varlıklar için imkânsız olarak kabul edilen olaylar mucize kavramıyla ifade edilmektedir.[3]

Tarih boyunca insanlar mucize hakkında farklı düşüncelere sahip olmuşlardır. Mucize, hem anlaşılması ve kabulünün insanın akli ve fiziki melekelerinin sınırlarını zorlaması hem de gerçekliğine sadece muhatabın şahit olması sebebiyle diğer insanlar tarafından tereddüt ve imtinâyla karşılanmıştır. Bundan dolayıdır ki mucize olarak nitelenen olaylar ve bunların failleri olarak kabul edilen kimseler sürekli tartışılmışlardır. Hatta bazı kesimlerce mucize, Tanrı'nın koyduğu yasaları yine Tanrı ya da onun görevlendirdiği kimseler tarafından müdahale edilmesi olarak görülmüştür.[4] Tüm bu iddiaların neticesinde de özünde Tanrı'ya has bir özelliğin onun tarafından özel olarak seçilen bir insanda görünmesi tamamen inançla özdeşleştirilmiş ve tarihsel metinlerden ziyade dini metinlerle temellendirilmiştir.[5]

[1] Mustafa Çevik, "David Hume'da Mucize ve Nedensellik", *Beytulhikme An International Journal of Philosophy* 2/2 (01 Aralık 2012), 3; Paul Tillich, "Vahiy ve Mucize", çev. Mustafa Akçay, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/8 (15 Aralık 2003), 99.

[2] Mustafa Bozkurt- Hüseyin Maraz, "Mucizenin Onto-Teleolojik Açıdan Sihirden Farklılığı", *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/2 (24 Mart 2014), 151.

[3] François Marie Arouet Voltaire, *Philosophical Dictionary*, ed. Theodore Besterman (London: Penguin Books, 1972), 311.

[4] Theodore M. Drange, "Science and Miracles", *Science and Miracles (1998)* (29 Ağustos 2015); Fatih Topaloğlu, *Felsefi ve Teolojik Açıdan Mucize* (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2011), 18.

[5] David Hume, *Enquiry Concerning Human Understanding and Concerning yhe Principles of Morals*, ed. Lewis Amherst Selby-Bigge (Oxford: Clarendo Press, 1902), 109.

DİNLERDE MUCİZE TELAKKİLERİ

İlk insandan günümüze kadar var olmuş milyarlarca insanın büyük çoğunluğu bir kutsala inanıp bağlanma gereği duymuş ve neticesinde bir dine tâbi olmuşlardır. Sayısını dahi net olarak bilemediğimiz bu dinleri genel bir tasnifle İlkel Kabile Dinleri, Milli Dinler ve Evrensel Dinler şeklinde kategorize edebiliriz. Dinlerde mucize konusunun ele alındığı bu bölümde dinlerin tamamına değinmek mümkün olmadığı için üstte yapılan tasnife uygun şekilde verilecek sınırlı örneklerle dinlerde mucize algısı ele alınacaktır.

Asya, Avustralya ve Amerika'nın kuzey kısımlarında rastlanılan ilkel kabile dinlerinde şaman, otacı ve büyücü gibi adlarla anılan din adamlarının doğaüstü güce sahip oldukları inancı hâkimdir. Bunlar birtakım mistik teknikler ile belli süreçler neticesinde ilahi güçlerle irtibata geçen, olağan dışı yetenekleri olan karizmatik kimseler olarak kabul edilmektedirler. Bu din adamlarının gerçekleştirdikleri mucizelerden başlıcaları; hastalara şifa verme, ateşte yanmama, soğukta üşümeme, iklim olayları düzenleme, geleceğe dair kehanette bulunma, iyi ve kötü ruhları kontrol etmektir.[6]

Politeist bir anlayışa sahip olan Antik Yunan inancında neredeyse her tanrının kendisine has özel bir gücü ve bunun neticesinde sergilediği birçok mucize mevcuttur. İnsanüstü güce sahip olma, tabiat olaylarına hükmedebilme, hastaları iyileştirebilme, ölüleri diriltebilme, gelecekten haber verebilme gibi olayları bunlara örnek olarak verebiliriz.[7]

İran coğrafyası menşeli dinlerden Zerdüştlükte kutsal metin olarak kabul edilen Avesta'da[8] mucize olarak nitelendirilebilecek olaylar mevcuttur. Örneğin, Vendidat'ta Cemşit adıyla bilinen Yima'nın Tanrı Ahura Mazda'nın verdiği yüzük ve hançer vasıtasıyla yeryüzünü genişlettiği anlatılmaktadır.[9] Gathalarda ise mucize olarak nitelenebilecek olaylara rastlanılmamaktadır.[10]

Uzak Doğu dinleri olarak da adlandırabileceğimiz Konfüçyanizm ve Taoizm'de mucize olarak nitelenebilecek olaylara rastlanılamadığı gibi özellikle Tao felsefesinin öncüsü Lao Tzu'nun bu türden inanışlara karşı bir duruş sergilediği ifade edilmektedir. Budizm'de ise -her ne kadar Tibet Budistleri öğretilerinde mucizeye yer vermeseler de[11] genel itibarıyla- sonsuz kurtuluş olarak kabul edilen Nirvana'ya ulaşabilmek için mucizenin gerekliliği vurgulanmıştır. Hatta Budistler, Budda ve sonrasında gelen keşişlerin havada yürüyebildikleri, bedenlerinden ateş çıkarabildikleri, kesici aletlerin onlara zarar veremediği, ölüleri diriltebildiklerine dair çok sayıda doğa üstü olayı sergilediklerini iddia etmektedirler.[12] Hinduizm'de politeist inanç yapısı ve avatara anlayışı neticesinde mucize inanışı genel kabul görmektedir. En önemli tanrılarından biri olan Vişnu'nun avatarı olan Krişna örneğinde olduğu gibi zaten tanrı olarak kabul ettikleri varlıkların bir insan bedenine girmesi anlayışı bile tek başına mucize olarak yeterlidir.[13] Bu sebeple kimi zaman tanrılaşan insan, mucizelere inanıp kabullenmekten ziyade kendinde var olan güç ve hakikati keşfettiği takdirde mucizenin de yaratıcısı olacaktır.[14]

---

[6] Saime Leyla Gürkan, "Diğer Dinlerde Mucize", *TDV İslam Ansiklopedisi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020), 30/351.
[7] Gürkan, "Diğer Dinlerde Mucize", 30/351.
[8] Ayrıntılı bilgi için bkz. Abdulkadir Kıyak-Asim Taş, "Zerdüştlerin Kutsal Kitabı Avesta", *İlahiyat Alanında Güncel Akademik Araştırmalar – 2024,* ed. Ümit Harun Akkaya, Yasin İpek (İstanbul: Kitap Dünyası, 2024), 153-170.
[9] Mustafa Tural, *Avesta'da Müdahale Fenomenolojisi,* (İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları, 2023), 83-84.
[10] Gürkan, "Diğer Dinlerde Mucize", 30/351.
[11] Ümit Harun Akkaya, *Büyü Din ve Toplum* (Hikmetevi Yayınları, 2023), 71.
[12] Gürkan, "Diğer Dinlerde Mucize", 30/351.
[13] Gülsüm Ürdüç, *Hinduizm'de Avatara ve Hıristiyanlık'ta İnkarnasyon İnancı Üzerine Bir Araştırma* (Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006), 7.
[14] Gülen Çetin, "Sosyal Bir Olgu Olarak Hıristiyanlık ve Hinduizmde Asketizm", *Mecmua* 10 (30 Eylül 2020), 371.

Evrensel dinler olarak kabul edilen Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet'te mucize algısı ve buna dair kutsal metinlerde yer alan örnekler şu şekildedirler: Yahudilik'te mucize kavramı Tanrı Yahve'nin fillerinin mükemmelliğinin tecellisi ve peygamberlerin ilahi vazifelerini yaparken sergiledikleri olağanüstü olayları ifade etmek için kullanılmıştır. Bu sebeple Eski Ahit merkezli konuya bakıldığında mucize, Tanrı Yahve'nin bazen doğrudan bazen de elçileri aracılığıyla olaylara müdahale etme şekli olarak karşımıza çıkmaktadır.[15] Özellikle Musa peygamber döneminde gerçekleşen ve birçoğunda asasının ana unsur olduğu; asanın yılana dönüşmesi,[16] asasıyla dokunduğu denizin yarılması ve tekrar birleşmesi,[17] asasıyla vurduğu kayadan su çıkarması,[18] acı suyu tatlandırması,[19] Mısırlıların başına gelen on felaket,[20] karınlarını doyurmaları için gökten ekmek ve bıldırcın indirilmesi[21] gibi mucize olarak kabul edilen hadiseler bu durumun en bariz örneklerindendir.

Eski Ahit'te Musa peygamber dışında başka isimlerin mucizelerinden de bahsedilmektedir. Örneğin, Musa peygamberin kardeşi olan Harun'un vasıtasıyla gerçekleşen mucizelerde mevcuttur. Musa'nın talimatıyla Harun'un elindeki asayı sulara doğru uzatmasıyla tüm Mısır'ı kurbağalar kaplamış,[22] asayı yere vurmasıyla çıkan toz sivrisineğe dönüşmüş ve onlar tüm Mısır'a dağılmıştır.[23] Musa peygamberin halefi olan Yeşu'nun emriyle; ahit sandığını taşıyan kahinlerin ayaklarını soktukları nehirler kurumuş,[24] Amorlular ile yapılan savaşta gök cisimleri hareketlerini durdurmuşlar ve savaş kazanılmıştır.[25] Süleyman tüm mahlukat diliyle konuşmuş;[26] İlyas az miktardaki yiyeceği çoğaltmış,[27] ölüyü diriltmiş[28] ve ırmağı ikiye bölmüştür.[29] Elişa içilemeyen suları içilir hale getirmiş,[30] kendisiyle alay eden çocukları lanetlemiş ve kısa bir süre sonra çocuklar hayvanlar tarafından parçalanmış,[31] yoksul insanların erzaklarını bollaştırmış,[32] hastaları iyileştirmiş,[33] kayıp eşyaları ortaya çıkarmıştır.[34]

Hristiyanlıkta ise mucize kavramı daha çok Tanrı'nın kudretinin insanları aciz bırakır şekilde yaşama yansıtılması şeklinde ifade edilmiştir. Bunun en dikkat çekici örneği Tanrı'nın Oğul sıfatıyla İsa bedeninde tecelli etmesi ve onun aracılığıyla gerçekleştirdiği olağanüstü olaylardır. Bunlardan ilk akla gelenler İsa'nın; babasız şekilde dünyaya gelmesi,[35] hastaları ve cinlenmiş insanları iyileştirmesi,[36] ölüleri

[15] Daniel Birnstiel, "Yahudilikte Mucize", *Din Dilinde Mucize* (İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Kur'an Araştırmaları Merkezi Yayınları, 2015), 64-65; Hans Küng, *Does God Exist? An Answer for Today*, çev. Edward Quinn (New York: Vintage Books, 1981), 64-65.
[16] Çıkış, 7:10.
[17] Çıkış, 14:21.
[18] Çıkış, 17:6.
[19] Çıkış, 15:25.
[20] On felaket olarak ifade edilen olaylar şunlardır: Mısırda nehirlerin kan akması (Çıkış, 7:20), ülkeyi kurbağa, sivri sinek, at sineği, çekirge istilası (Çıkış, 8:6;8:18;8:24;10:13), tüm hayvanların telef olması (Çıkış, 9:6), tüm halkı saran çıban salgını (Çıkış, 9:10), tüm tabiatı mahveden dolu felaketi (Çıkış, 9:23), her yerin karanlığa bürünmesi (Çıkış,10:22), Mısırlıların ve hayvanlarının ilk doğan yavrularının ölmesi (Çıkış, 12:29).
[21] Çıkış, 16:12.
[22] Çıkış, 8:5-7.
[23] Çıkış, 8:16-18.
[24] Yeşu, 3:13-15.
[25] Yeşu, 10:11-13.
[26] I. Krallar, 4:33.
[27] I. Krallar, 17:11-16.
[28] I. Krallar, 17:21-22.
[29] II. Krallar, 2:14.
[30] II. Krallar, 2:19-22.
[31] II. Krallar, 2:23-24.
[32] II. Krallar, 4:42-44.
[33] II. Krallar, 5:10-14.
[34] II. Krallar, 6:6.
[35] Luka, 1:34-35.
[36] Matta, 5:13; Luka, 5:24-25; Markos, 2:11-12.

diriltmesi,[37] doğayla konuşması ve ona hükmetmesi,[38] suyun üzerinde yürümesi,[39] tek bir insanı doyuracak miktarda malzeme ile beş bin kişiyi doyurması[40] şeklinde gerçekleşen olaylardır. İsa peygamber ile ilgili Yeni Ahit'te bahsi geçen; babasız bir şekilde dünyaya gelmesi, kör ve alaca olan hastalara şifa vermesi, ölüleri diriltmesi gibi mucizeler hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de de paralel bilgiler mevcuttur. Bunlara ilaveten Kur'ân'da Hz. İsa'ya atfedilen daha farklı mucizelerden de bahsedilmektedir. Bunlar; beşikteyken konuşmaya başlaması, çamurdan yaptığı kuşun canlanması, insanların özel ve mahrem bilgilerinden haberdar olması, gökyüzünden sofra indirmesi, çarmıha gerilecekken yerine kendisine benzeyen başka birinin çarmıha gerilmesi ve göğe çekilmesi gibi hadislerdir.[41]

Kitâb-ı Mukaddes'in geneline baktığımızda mucize konusunun tek muhatabının İsa peygamber olmadığı görülmektedir. Özellikle İbrahim, İshak, Yakup, Yeşu, Gideon, Samson, Samuel, İşaya, İlyas ve Elişa, gibi Eski Ahit'te ismi geçen peygamberlerden birçoğunun[42] hastalara şifa verme, ölüleri diriltme ve yiyecek içecekleri bereketlendirme gibi mucizevi özelliklerinin olduğu ifade edilmektedir.[43] Hatta Hıristiyan teolojisinin önemli isimlerinden Petrus ve Pavlus'un isimleri de mucize ehli insanlar arasında geçmektedir. Petrus hastaları iyileştirmiş,[44] ölüleri diriltmiş,[45] mahkûm olduğu hapisten melekler aracılığıyla kurtulmuş;[46] Pavlus ise kendisine düşmanlık edenlerin gözlerini kör etmiş,[47] hastaları iyileştirmiş,[48] tutsak olduğu sırada ettiği beddua ile deprem olmuş ve hapishane yıkılmıştır.[49]

İslam dininin asli kaynakları olarak kabul edilen Kur'ân-ı Kerîm ve hadislerde doğrudan mucize kelimesi geçmemekle birlikte "acz" kökünden türetilen ve insanı aciz bırakan/ hissettiren anlamına gelen kavramlara rastlanılmaktadır. Bunlar daha çok geçmiş peygamberlerin kendilerini ve tebliğ ettikleri dini inkâr eden toplumlarına karşı haklılıklarının delili olarak gösterildikleri sıra dışı olayları ifade etmek için kullanılmıştır.[50]

İslamiyet'te mucize olarak ifade edilen olayların gerçekleşmesinin amacı temelde şu üç gerekçeye dayandırılmıştır. Birincisi, sergiledikleri olağanüstü olaylar vesilesiyle peygamberlerin kendi haklılıklarını çevrelerindeki insanlara ispatlamaları ve onları yanlarına çekme arzularıdır. İkincisi, peygamberlerin kendilerine tâbi olan insanları içinde bulundukları sıkıntılı durumdan kurtarıp feraha erdirme gayretleridir. Sonuncusu ise peygamberleri ve onların getirdikleri dini esasları inkâr ettikleri gibi taşkınlıkta da ileri gidenleri yok etme niyetidir.[51]

İslami anlayışın genelinde -farklı düşünceler olmakla beraber- Hz. Peygambere ithafen; onun duasıyla meleklerin Bedir Savaşı'nda Müslümanlara yardımına gelmesi, ayı ortadan ikiye bölmesi, ihtiyaç sahibi insanların sıkıntılarını elindeki az miktarda yiyecek ve içecekle gidermesi, canlı cansız doğadaki

[37] Markos, 5:41-42.
[38] Matta, 8:26; Markos, 4:39.
[39] Yuhanna, 6:19.
[40] Markos, 6:41; Yuhanna, 6:8-12.
[41] Ali Bakkal, "Hz. İsa'ya Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Açısından Tahlili", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 45 (31 Aralık 2020), 82.
[42] Hezekiel, 36:29; I. Krallar, 17:22; II. Krallar, 8:10.
[43] Betül Avcı, "Hıristiyanlıkta ve Kur'an Tefsirlerinde Hz. İsa'nın Mucizeleri", *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 9 (01 Aralık 2000), 258.
[44] Elçilerin İşleri, 3:7-8; 9:33-34.
[45] Elçilerin İşleri, 9:40-41.
[46] Elçilerin İşleri, 12:7-10.
[47] Elçilerin İşleri, 13:11.
[48] Elçilerin İşleri, 14:8-10.
[49] Elçilerin İşleri, 16:25-26.
[50] İhsan Arslan, "Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. Peygamber ve Mucize", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10/50 (Haziran 2017), 882.
[51] Halil İbrahim Bulut, "Peygamberlerin Başarısında Mûcizelerin Yeri ve Önemi", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 11/3 (01 Haziran 2011), 76.

varlıkların onunla konuşması ya da onun talimatıyla hareketlenmeleri gibi birçok mucizenin gerçekleştiği ifade edilmekteyse de İslam dünyasında onun en büyük mucizesinin kıyamete kadar tahrif edilmeden varlığını sürdürecek olan Kur'ân-ı Kerîm olduğu noktasında ittifak vardır.[52] Fakat Peygamberin bir gece Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya götürülmesi olarak ifade edilen İsra Hadisesi[53] dışında Kur'ân-ı Kerîm'de doğrudan Hz. Muhammed ile ilişkilendirilen bir mucize bulunmamaktadır. Ancak ona atfen; miraç ile göğe yükselmesi, ayın iki parçaya ayrılması, parmaklarından çeşme gibi sular akması, taş ve ağaçların dile gelmesi ve hareket etmesi, zehirli etin dile gelmesi, hayvanların dilinden anlaması ve onunla konuşmaları, bir sineğin onun peygamberliğine şahitlik etmesi, kısır hayvanların doğum yapması, süt vermeyen hayvanların süt vermesi, hastalara şifa vermesi, körlerin gözlerini açması, gaipten haber alması ve vermesi, sıcaktan ve soğuktan etkilenmemesi, yağmur yağdırması, yiyecek ve içeceğin bereketlenerek az miktarda erzakla çok sayıda insanın ihtiyacını gidermesi, bir avuç toprak ile karşısındaki düşmanların gözlerini bir süreliğine kör etmesi ya da gözlerine perde inmesi örneklerinde olduğu gibi birçok mucize rivayet edilmekteyse de bunların kaynağı Kur'ân-ı Kerîm değil hadis kitaplarıdır.[54]

Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiş peygamberler ve onların kavimleriyle olan yaşanmışlıklara dair anlatılan kıssalarda tufan vb. büyük doğal felaketlerden bahsedilmiş (Nuh, Hud, Salih, Lut, Şuayb, Musa peygamberlerin kıssaları gibi)[55] ve gerek bunların gerçekleşmesi gerekse bu büyük yıkımlardan sadece inanların sağ salim çıkmış olmaları birçok kesim tarafından mucize olarak ifade edilmiştir. Salih peygamberin devesi;[56] İbrahim peygamberi ateşin yakmaması[57] ve onun parçalanmış kuşları diriltmesi;[58] Süleyman peygamberin hayvanların dilinden anlaması[59] ve rüzgarın onun emrine verilmesi;[60] Musa peygamberin asasının yılana dönüşmesi[61], kayadan su çıkarması[62], Mısır'ı etkileyen büyük tufan, çekirge, haşere ve kurbağa istilası, nehirlerden kan akması gibi felaketleri,[63] elinin beyazlaması,[64] asasıyla dokunduğu Kızıl Deniz'in yarılması[65] gibi hadiseleri; İsa peygamberin babasız doğması,[66] beşikteyken konuşması,[67] çamurdan kuşu canlandırması, hastaları iyileştirmesi, ölüleri diriltmesi ve evlerde yenilip içilenlerden haber vermesi[68] gibi hadiseleri Hz. Muhammed dönemi öncesi peygamberlerin Kur'ân-ı Kerîm'de bahsedilen mucizelerine dair birkaç örnek olarak verebiliriz.[69]

[52] Aydın Işık, "Din-Bilim İlişkisi Problemine Mucizeler Üzerinden Genel Bir Bakış: Vahiy Nesnesinin Mucizeliği Tartışması Mezhebî ve Milliyetçi Hareketler", *KADER Kelam Araştırmaları Dergisi* 5/1 (25 Ocak 2009), 99; Halil İbrahim Bulut, "Mûcize", *TDV İslam Ansiklopedisi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020), 30/350.
[53] el-İsrâ 17/1.
[54] Cemaluddin Abdurrahman b Yusuf Ebu 'l-Haccac El-Mizzi, "Hz. Peygamber'in (S.A.S.) Mucizeleri", çev. Erdoğan Köycü, *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 1/2 (01 Haziran 2014), 69-83; Metin Pay, "İslam Düşüncesinde Bazı Mucize Telakkileri", *Dini Araştırmalar* 18/47 (14 Aralık 2015), 150; Gülistan Balcı, *İlahi Dinlerde Mucize* (Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006), 80-107.
[55] el-A'râf 7/59-177.
[56] eş-Şu'arâ 26/153-156.
[57] el-Enbiyâ 21/68-69.
[58] el-Bakara 2/260.
[59] en-Neml 16-28.
[60] Sebe' 34/12.
[61] Tâhâ 20/69-70.
[62] el-Bakara 2/60.
[63] el-A'râf 7/133.
[64] en-Neml 27/12.
[65] eş-Şuarâ 26/63.
[66] Âl-i İmrân 3/59.
[67] Âl-i İmrân 3/46.
[68] Âl-i İmrân 3/49.
[69] Daha detaylı bilgi için bkz. Arslan, "Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. Peygamber ve Mucize", 887-889; Ali Bakkal, "Kur'ân'da Geçmiş Peygamberlere Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Özelliği Açısından Tahlili", *Diyanet İlmi Dergi* 57/3 (15 Eylül 2021), 754-776.

YENİ DİNİ HAREKETLERDE MUCİZE TELAKKİLERİ

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle Batı'da ortaya çıkan, başlangıçta o coğrafyada hâkim olan inanca bağlı bir mezhep ya da tarikat hüviyetinde iken zamanla müstakil bir dini oluşuma dönüşen Yeni Dini Hareketler (YDH), dünyadaki günümüz inanç mozaiğinin göz ardı edilemeyecek önemli bir parçası haline gelmişlerdir. YDH olarak ifade edilen bu dini yapıların neredeyse tamamında, hareketin kurucusu rolündeki kişinin bizzat tecrübe ettiğini iddia ettiği ve inananları tarafından mucize olarak kabul edilen çok sayıda örnek vardır. Bu mucizelerin büyük çoğunluğu o oluşumun kurucusu kabul edilen şahsın görmüş olduğu bir vizyon neticesinde ortaya çıkmakta ve sonrasında farklı şekillerde tezahür etmektedir. 1922'de ABD'de ortaya çıkan *Evrensel Hagar'ın Ruhani Kilisesi (Universal Hagar's Spiritual Church)* hareketinin lideri George Willie Hurley, 1936'da Hindistan'da ortaya çıkan *Brahma Kumaris* hareketinin lideri Lekhraj Khubchand Kirpalani, 1938'de İngiltere'de ortaya çıkan *Ahlaki Yeniden Silahlanma (Moral Re-Armament)* hareketinin lideri Frank Buchman, 1939'da Vietnam'da ortaya çıkan *Hòa Hảo* hareketinin lideri Huỳnh Phú Sổ, 1981'de Nijerya'da ortaya çıkan *Kazananlar Şapeli (Winners Chapel)* hareketinin lideri David Oyedepo, 1968'de Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ortaya çıkan *Sevgi Ailesi (Church of Jesus Christ at Armageddon)* hareketinin lideri Paul Erdman örneklerinde olduğu gibi bu kişiler tecrübe ettikleri kimi zaman bir ışık, kimi zaman bir hayvan, kimi zaman da tabiat olayları şeklinde farklı türden vizyonlar sonrası kendilerine hakikatin kapılarının açıldığını ve birtakım özel yeteneklerle donatıldıklarını iddia etmişlerdir.[70]

Günümüzde sayıları binlerle ifade edilen YDH'de görülen mucizeler niteliklerine göre çeşitlilik arz etmektedirler. Aşağıda vereceğimiz kısıtlı sayıdaki örneklerle YDH içerisindeki farklı mucize türlerini ifade etmeye çalışacağız.

1820'li yıllarda ABD'de ortaya çıkan *Mormon (Church of Jesus Christ of the Latter Day Saints)* hareketinin lideri olan Joseph Smith, kiliselerin birbirleriyle olan çatışmaların sebep olduğu inanç karmaşasından bir türlü kurtulamadığı için Tanrı'ya dua eder ve ondan kendisine bir işaret göndermesini ister. O anda etrafını bir karanlık kaplar. Smith bu defa da karanlıktan kurtulmak için dua eder ve birden güneşten bile daha parlak olan bir ışık belirir. Bu parlaklığın en tepesinde iki kişi belirir. Bunlardan biri Baba yani Tanrı'dır. O, Smith'e ismiyle seslenerek, yanındaki şahsın oğlu olduğunu ve ona itaat etmesi gerektiğini söyledikten sonra mevcut kiliselerden hiçbirine tabi olmamasını ister. Bu olaydan 3 yıl sonra odasında dua ederken parlak bir ışığın ardından havada asılı şekilde duran beyaz kıyafetli bir varlık belirir. O da Smith'e ismiyle hitap eder ve kendisinin Tanrı'nın elçisi Moroni olduğunu söyler. Moroni, İsa peygambere ait orijinal metinlerin yer aldığı altın tabletlerin varlığından bahseder ve ortadan kaybolur. Bu olay farklı zamanlarda birkaç kez daha gerçekleşir ve sonuncusunda Moroni, tabletlerin yerini bildirir. Smith bu yere gidip tabletleri bulur fakat onları alamaz. Bunun üzerine Moroni tekrar görünür ve ondan, her yıl aynı günde buraya geldiği takdirde dördüncü yılda tabletleri alabileceğini söyler. O da kendisine deneni yapar ve sonunda tabletleri alır.[71]

1920'li yıllarda ABD'de ortaya çıkan *Işığa İnanlar (Lucis Trust)* hareketinin lideri olan Ann Bailey, 15 yaşındayken evinde oturduğu sırada birden karşısında o zaman kadar hiç görmediği bir adamın silüeti belirir. O kişi, ilerleyen zamanlarda kendisine bir görev verileceği ve bu göreve hazır olması konusunda Bailey'i uyarır. Bailey, 40 yaşına kadar gördüğü kişinin İsa peygamber olduğunu dü-

[70] Süleyman Turan, *Abusionem (Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası)* (İstanbul: Okur Akademi, 2022), 164-165.
[71] Douglas J. Davies, "Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints (Mormons)", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York: Routledge, 2006), 124-125.

şünmüştür. Birgün ziyaret amacıyla gittiği Teosofi Cemiyetine ait bir mekânda duvarda asılı bir fotoğraf görür. O anda bu fotoğraftaki şahsın çocukken gördüğü kişiyle aynı olduğunu ve bu kişinin İsa peygamber olmadığını anlar. Bu resmin teosofistlerin manevi önderlerinden biri olan Koot Hoomi'ye ait olduğunu öğrenir.[72]

1950'li yıllarda Güney Kore'de ortaya çıkan *Unification Church (Birleştirme Kilisesi)* ya da daha yaygın ismiyle *Moon* hareketinin kurucusu Sun Myung Moon, yukarıda bahsi geçen YDH'in iddialarını daha da ileri götürmüş ve sadece İsa peygamber ile değil İbrahim, Musa, Buda hatta Tanrı ile bizzat görüştüğünü ifade etmiştir.[73]

1930'lu yıllarda Hindistan'da ortaya çıkan *Sai Baba (Sathya)* hareketinin kurucusu olan Sai Baba doğduğu esnada o evde bulunan tüm çalgı aletleri kendiliğinden çalmaya başlar. Daha sonra Sai Baba'nın beşiğinde beliren kobra yılanı onu sokmaz aksine ona koruyuculuk yapar. Sai Baba'ya çocukluğunda gaipteki varlıkların bilgisi verilir ve bu sayede kayıp eşyaları ve insanları ortaya çıkarır. Yine aynı dönemlerde bir akrebin kendisini sokması üzerine şoka girer ve şoktan çıktığında daha önce hiç bilmediği Sanskritçeyi öğrendiği ve kutsal metinlerin tamamını ezberlediği görülür.[74]

1950'li yıllarda ABD'de ortaya çıkan *Urantia* hareketinin kurucusu olan William S. Sadler, uyku problemi yaşayan bir hastasını tedavi ettiği sırada hastası kendi kendine konuşmaya başlar ve dünya dışından geldiğini söyler. İlk başlarda hastasının söylediklerini dikkate almayan Sadler, zamanla onun söylediklerinin hakikat olduğunu anlar. Özellikle gayb aleminden geldiğini iddia ettiği bilgiler hakkında hastasıyla sohbete başlar ve bunları *Urantia Kitabı*'nda toplar.[75]

YDH'den bir kısmı da tüm insanlığın kaderini etkileyeceğini iddia ettikleri kehanetlerde bulunmuşlar ve bunları mucize olarak niteleyip kendi meşruiyetlerine delil getirmeye çalışmışlardır. Geleceğe dönük bu öngörülerin merkezinde ise kıyamete yakın zamanda gelecek olan bir kurtarıcı hatta o hareketin kurucusunun bedenine bürünmüş İsa Mesih bulunmaktadır. Bu YDH'den bazıları şunlardır: 1870'li yıllarda ABD'de ortaya çıkan *Yehova'nın Şahitleri (Jehovah's Witnesses)* hareketinin kurucusu olarak kabul edilen Charles Taze Russel ve halefleri, İsa Mesih'in dünyaya ineceği zamana dair kehanetlerde bulunmuşlar ve buna dair yedi tarih (1874, 1914, 1918, 1925, 1940, 1975, 1984) vermişlerdir. Fakat bu öngörülerin hiçbiri gerçekleşmeyince hata yaptıklarını kabul edip, Mesih'in yakın bir zamanda geleceğini fakat bunun tarihinin net olmadığı fikrini ileri sürmüşlerdir. Bunula da yetinmeyip kıyamete yakın zamanda İsa'ya inanalar ile inanmayanlar arasında yaşanacak olan *Armagedon Savaşı* sonrasında İsa Mesih'e inanan 144.000 Yehova'nın Şahidi'nin de onunla birlikte göğe yükseleceğine dair kehanette de bulunmuşlardır.[76]

1980 yılında İsviçre'de ortaya çıkan *Işık Olacak (Fiat Lux)* hareketinin kurucusu olan Erika Bertschinger, ilk önce İsa Mesih'in özel yeteneklerinin ve Hz. Meryem'in kabiliyetlerinin kendisine verildiğini, geçirdiği bir kazanın ardından da gelecekten haber alabilme yeteneğini kazandığını iddia etmiş ve kendisini "Tanrı'nın konuşan kulağı" olarak nitelemiştir.[77]

[72] Elizabeth Puttick, "The Lucis Trust", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York: Routledge, 2006), 375-376.
[73] Ali Rafet Özkan, *Kıyamet Tarikatları Yeni Dini Hareketler* (İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2023), 78.
[74] Norris W. Palmer, "Baba's World: A Golbal and His Wold", *Gurus in America*, ed. Thomas A. Forsthoefel (New York: State University of New York Press, 2005), 101; Alexandra Kent, "Sai Baba, Sathya", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York: Routledge, 2006), 547-548.
[75] Süleyman Turan, "Urantia", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan- Emine Battal (İstanbul: Okur Akademi, 2023), 946.
[76] Hakkı Şah Yasdıman, *Türkiye'de Yehova Şahitleri* (İzmir: Tibyan Yayıncılık, 2011), 56-57,93.
[77] Ali Rafet Özkan, "Fiat Lux", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan - Emine Battal (İstanbul: Okur Akademi, 2024), 334-335.

1984 yılında Japonya'da ortaya çıkan *Aum Shinrikyo* hareketinin kurucusu olan Asahara Shoko, kıyametin çok yakın bir zamanda kopacağı ve bunu ancak kendisinin engelleyebileceği kehanetinde bulunmuştur. Bunu gerçekleştirmek için yanına aldığı 30.000 kişi ile Fuji Dağı'nda bir karargâh kurmuş ve böylece kıyametin kopmasını engellediğini iddia etmiştir.[78]

İsa Mesih'in gelişiyle alakalı kehanetlerin yanı sıra farklı öngörülerde bulunan YDH'de mevcuttur. Örneğin 1970'de ABD'de ortaya çıkan *Cennetin Kapısı (Heaven's Gate)* hareketinin kurucuları Mashall H. Applewhite ile Bonnie Lu Nettles, cennetin kapısını açacak olan *Hale-Bopp* adlı kuyruklu yıldıza kendilerini götürmesi için bir uzay gemisinin dünyaya geleceğine dair bir tarih vermişlerdir. Bu tarih geldiğinde gemiye binmek için geçici bedenlerinden kurtulmaları gerektiğine inanmışlar ve grup üyeleri topluca intihar ederek ölmüşlerdir.[79] Yine benzer şekilde 1997'de Tayvan'da ortaya çıkan *Gerçek Yol (Chen Tao)* hareketinin kurucusu Hon-Ming Chen, kesin bir tarih ve yer vererek Tanrın'ın bir uçan daire ile belirtilen yere gelerek cemaat üyelerini kurtaracağını iddia etmiştir.[80]

YDH'den bir kısmı da gayb bilgisine sahip, kalp gözü açık liderleri vasıtasıyla hastalara şifa dağıttıklarını iddia etmiş ve bunları mucize olarak ifade etmişlerdir. Bunlarla alakalı da birkaç örnek verecek olursak: 1955 yılında ABD'de ortaya çıkan *Halklar Tapınağı (Peoples Temple)* hareketinin kurucusu olan Jim Jones, geçmişten ve gayb âleminden haberdar olduğunu söyleyip, sahip olduğu özel yetenekler ile özellikle kanser hastalarını tedavi ettiğini ve ölüleri diriltebildiğini iddia etmiştir.[81]

1879 yılında ABD'de ortaya çıkan *Hıristiyan Bilimi (Christian Science)* hareketinin kurucusu Mark Bakker Eddy, İsa Peygamberin yeteneklerinin kendisine de bahşedildiğini söylemiş ve herhangi bir tıbbi yönteme ihtiyaç duymadan hastaları iyileştirebileceğini iddia etmiştir.[82]

2000 yılında İngiltere'de ortaya çıkan *Yaad'ın Dünyası (World of Yaad)* hareketinin kurucusu Esser Yaad, başta kanser hastalığı olmak üzere birçok hastalığı tedavi edebildiğini ve ölüleri dirilttiğini iddia etmiştir.[83]

1980 yılında Japonya'da ortaya çıkan *Ha No Hana Sanpogyo* hareketinin kurucusu Hogen Fukunaga, insanların ayaklarına bakarak hem hastalıklarını teşhis ettiğini hem de onlara gelecekten haberler verdiğini iddia etmiştir.[84]

YDH'den bazıları hastalıkların teşhis ve tedavisi işini daha da ileri götürerek bir nevi ihtisaslaşmaya gitmişler ve belli hastalıklar belirli YDH ile özdeşleştirilir hale gelmiştir. Örneğin: 1887'de Kanada'da ortaya çıkan *Christian and Missionary Alliance (Hıristiyan ve Misyoner İttifakı)* hareketinin kurucusu olan Albert B. Simpson, kalp rahatsızlığı ve difteri;[85] 1950'lerde ABD'de ortaya çıkan *Scientology (Sayentoloji)* hareketinin kurucusu L. Ronald Hubbard, akıl ve sinir hastalıkları;[86] 1950'lerde Hindistan'da ortaya çıkan *Transcendental Meditation (Transandantal Meditasyon)* hareketinin kurucusu Maharishi Mahesh Varma, meme kanseri ve kalp hastalıkları[87] gibi spesifik alanlarda şifa dağıttıklarını iddia etmişlerdir.

[78] Susumu Shimazono, "Aum Shinrikyo", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York, 2006), 51-52.
[79] Emine Battal, "Cennetin Kapısı", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan - Emine Battal (İstanbul: Okur Akademi, 2024), 227.
[80] Süleyman Turan, "Chen Tao", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan - Emine Battal (İstanbul: Okur Akademi, 2024), 229.
[81] Turan, *Abusionem (Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası)*, 170.
[82] David V. Barrett, "Christian Science", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York: Routledge, 2006), 122.
[83] Esser Yaad, "World of Yaad", *Encylopedia of New Religious Movements*, ed. Peter B. Clarke (London and New York: Routledge, 2006), 695.
[84] İlhan Çapcıoğlu, "Ho No Hana Sanpogyo", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, ed. Süleyman Turan - Emine Battal (İstanbul: Okur Akademi, 2024), 409.
[85] Nihat Durak, "Hıristiyan ve Misyoner İttifakı", *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (İstanbul: Okur Akademi, 2024), 398-399.
[86] Peter B. Clarke, "Scientology", *Encylopedia of New Religious Movements* (London and New York: Routledge, 2006), 563.
[87] Turan, *Abusionem (Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası)*, 175.

BÂBÎLİK VE BAHÂÎLİKTE MUCİZE TELAKKİLERİ

Bahâîlik, temelleri Şia'nın İmamiyye kolunun Şeyhilik tarikatına mensup *Bâb lakaplı* Mirza Ali Muhammed'in 1844 yılında beklenen kurtarıcıya açılan kapı (bab) olduğu iddiasının ardından İran coğrafyasında hakim olan Kaçar Hanedanlığında ortaya çıkan Bâbîliğin devamı niteliğindeki dini bir harekettir.[88] Bâb'ın idamı sonrasında onun halefi olduğu iddia eden *Bahâullah* lakaplı Mirza Hüseyin Ali, Bâb'ın gelişini müjdelediği kurtarıcının kendisi olduğunu beyan ederek etrafına topladığı müritleriyle birlikte Bahâîliğin temellerini atmıştır. İslami referanslı dini bir grubun önderi olarak ortaya çıkan Bahâullah, Bahâîler tarafından son peygamber, *Kitabu'l-Akdes* başta olmak üzere- ona ait tüm eserler de kutsal metin olarak kabul edilmektedirler.[89]

Bahâullah'ın vefatından sonra onun vasiyetine icabet edilmiş ve Bahâî toplumunun liderliğini 1921'de vefat edene dek oğlu *Abdulbaha* Abbas Efendi yürütmüştür. O da babasının yaptığı gibi ölmeden önce halefi olarak torunu *Emir'in Velisi* Şevki Efendi'yi tayin etmiştir. Bahâîliğin kurumsal bir yapıya bürünmesinde önemli rol sahibi olan Şevki Efendi, 1957 yılında vefat etmeden önce kendisinden sonrası için yirmi yedi kişiden oluşan *Emir'in Elleri* adını verdiği teşkilatı görevlendirmiştir. Bu yapının vazifesi, Nisan 1963'de dokuz kişiden oluşan *Umumi Adalet Evi*'nin hizmete girmesiyle birlikte sona ermiştir. O tarihten günümüze kadar ki süreçte İsrail'in Hayfa kentinde kurulmuş olan Umumi Adalet Evi, dünyadaki tüm Bahâîlerin idari merkezi olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.[90]

BÂBÎ VE BAHÂÎLERİN MUCİZE OLARAK NİTELENDİRDİKLERİ OLAYLAR

Bâbî- Bahâî inancında hayatın normal akışının dışında gerçekleşen ve kişiye özel ilahi kaynaklı güç olarak ifade edilen mucizenin varlığı kabul edilmektedir. Fakat mucizenin gerçekliği sadece olaya bizzat şahit olanlar tarafından görüldüğü ve diğer insanların bu olayları rivayete dayalı duyumlarla öğrendikleri için hakiki bir kanıt olamayacağını ifade edilmektedir. Bahâîlikte insan aklının anlamakta zorlanacağı bu türden sıra dışı olaylara özellikle Bâb Mirza Ali Muhammed ve Bahâullah Mirza Hüseyin Ali gibi ana karakterlerin hayatlarında rastlanılmaktadır. Bunun dışında günlük hayatta bazen kalp gözü açık olan Bâbîler ve Bahâîler ile hakikat arayışında olan insanların da Allah'ın inayeti ile mucize türünden olayları tecrübe edebileceklerine inanılmaktadır.[91]

Burada ifade edeceğimiz mucize türünden olayların tamamı Bahâî kaynaklarına ve anlatılarına dayanmaktadır. Bu sebeple her bir örnekte "Bahâîler böyle olduğunu iddia ediyorlar" şeklinde bir sonuç cümlesini tekrarlamak yerine bu durumu genel şekilde burada ifade etmekle yetineceğiz.

Bâb Mirza Ali Muhammed'e Atfedilen Mucizeler

Mirza Ali Muhammed, 23 Mayıs 1844'de Bâb olduğunu ilan ettiği gece yanında olan Molla Hüseyin'i kendine biat etmeye davet ettiğinde bu teklifine olumsuz yanıt almıştır. Bâb, aldığı bu cevap karşısında şaşkın ve üzgün bir şekilde eline bir kalem alır. Okuma yazması olmayan Bâb, birdenbire önündeki kâğıda yazılar yazmaya başlar ve Allah'ın lütfu ile ilk levhini yazar. Şahit olduğu bu olağanüstü durum karşısında Molla Hüseyin'de onun hakikati söylediğine inanır ve Bâb'a bağlılığını bildirerek ilk Bâbî olur.[92]

[88] Adip Taherzadeh, *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*, çev. Süreyya Güler (İstanbul: Kazancı Matbaacılık, 1995), 1/5.
[89] Neyir Özşuca, *Bahai Dini; Tarihi, Prensipleri ve Dini Hükümleri* (Ankara: Başnur Matbaası, 1967), 63.
[90] Yasin İpek, "Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye'de Bahailer", *The Journal of International Social Research* 11/59 (Ekim 2018), 1329.
[91] Abdu'l-Bahá, *Some Answered Questions*, çev. Laura Clifford Barney (Leiden: Brill Academic Publishers, 1908), 103.
[92] Nader Taghizadeh, *Tanrı'nın Günü* (İstanbul: Patrol Yayıncılık, 2015), 10.

Bâb, Kuddüs isimli Bâbîyle birlikte 1845 yılında Medine'yi ziyarete gider. Kuddüs bu yolculuğun bittiği ve Bâb'dan ayrılacağı için çok üzüldüğünü ifade eder. O da şayet kendisini bu kadar seviyorsa bu ayrılığın uzun sürmeyeceğini ve aynı düşmanın eliyle şehadet şerbetini birlikte içeceklerini haber verir.[93] Bâb'ın bu kehanetinin aynı düşman tarafından öldürülme kısmı tutmuşsa da Kuddüs, 1849 yılında Kaçar askerleriyle girdiği bir çatışmada, Bâb ise 1850'de Kaçar askerleri tarafından idam edilerek öldürülmüştür.

Bâb, 1846'da İsfahan'da misafir olarak kaldığı bir evde kendisine *Asr Suresinin Tefsiri* vahyedilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'deki ayetlerin üçte biri adedince ayeti birkaç saat içinde almasına şahit olan ev halkı şaşkınlığını attıktan sonra ona olan bağlılıklarını bildirmişlerdir.[94] Buna benzer başka bir rivayet ise ilk Bâbîlerden biri olan Molla Ali Bestami'ye aittir. O, Hz. Muhammed'in aldığı vahiyler ile Kur'ân-ı Kerîm'in yirmi üç yılda ancak tamamlandığını, Bâb'ın ise aynı sayıda hatta çok daha fazla ayeti iki günde aldığını iddia etmiştir.[95] Aynı şekilde Bâb'da 1849'da Tebriz'de yargılandığında kendisini sorgulayan Şii din adamlarına söylediklerinin hak olduğunu ispatlamak için istemeleri halinde iki gün iki gece de Kur'ân-ı Kerîm'dekine eşit sayıda ayet indirebileceğini ifade etmiştir.[96] Bâbîler tarafından, okuması yazması bile olmayan birinin Emir'i yaymak için beş yüz binden fazla ayet yazmış olması onun en büyük mucizesi olarak ifade edilmektedir.[97]

1847'de İsfahan'da misafir olarak kaldığı evde ani baskınla yakalanıp tutuklanan Bâb'ın tüm eşyalarına el konulmuştur. Böyle bir tutum karşısında çok üzülen Bâb, bu duruma sebep olanların büyük bir azapla karşılaşacaklarını söylemiştir. Bâb'ın tutuklandığı o gece İsfahan'da bir anda kolera salgını baş göstermiş ve çok sayıda insan ölmüştür. Yaşananlar karşısında İsfahan valisi şehri terk etmiştir. Bâb'ı tutuklayan emniyet mensubu ise evine gittiğinde oğlunun da ağır şekilde hastalandığı görmüş ve hızla Bâb'ın yanına giderek oğlunu kurtarması için ondan yardım istemiştir. Bâb'da bu istek karşısında kayıtsız kalmamış, çocuğun iyileşmesi için dua etmiş ve neticesinde çocuk iyileşmiştir.[98]

Temmuz 1850'de Bâb ve üç yüz on beş Bâbî, İslam şeriatını ortadan kaldırmaya çalışmak ve Kaçar Hanedanlığı'na bağlı birçok bölgede anarşist eylemlerde bulunmak suçlamasıyla kendilerine verilen idam cezasının infazını beklemektedirler. İnfaz günü geldiğinde Bâb, etrafındaki Bâbîlerle sohbet etmektedir. Bu esnada gardiyanlar içeri girer ve onu infaz için götürmeye geldiklerini söylerler. Bâb ise sohbetinin henüz bitmediğini ve kendisi istemediği sürece infazın gerçekleşemeyeceğini ifade eder. Buna rağmen Bâb ve Enes adındaki Bâbî zorla infaz alanına götürülürler. Meydanda her biri iki yüz elli kişiden oluşan üç sıra halinde dizilmiş askerlerin önüne getirilirler ve elleri yukarıdaki bir direğe bağlanır. Komutanın emriyle askerler ateş etmeye başlarlar. Yedi yüz elli askerin silahından çıkan barutun dumanıyla göz gözü görmez olur. Meydandaki duman ortadan kalktığında Enes'e hiçbir kurşunun isabet etmediği, Bâb'ın ise orada olmadığı görülür. Şaşkınlık ve telaş içinde Bâb'ın koğuşuna giden görevliler Bâb'ı orada sohbetine devam ediyor şekilde bulurlar. Bâb onları gördüğünde sohbetinin bittiğini ve artık gidebileceğini söyler. Onların önünde meydana gider ve bu defa infaz gerçekleşir[99] Bâb'ın son nefesini verdiği anda çok şiddetli bir fırtına başlar. Etrafın kaplayan toz bulutundan neredeyse güneş bile kararır.[100]

[93] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 10.
[94] Mehmet Marufi, *En Büyük Haber (Nebei Azim)* (Adana: Işık Yayınları, 2006), 171.
[95] Menucehr Taef, *9 Kutsal Gün* (Bursa: Ön-Mat Öner Matbaacılık, ts.), 66.
[96] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 18.
[97] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 24; Taghizadeh, *Tanrı'nın Günü*, 16.
[98] Raymond Furon, *İran*, çev. Galib Kemali Söylemezoğlu (İstanbul: Hilmi Kitabevi, 1943), 153; Taef, *9 Kutsal Gün*, 70-71.
[99] Dabashi, *İran- Kenetlenmiş Halk*, 72-73.
[100] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 56.

Bâb'a atfedilen son mucize ise idam edilmeden önce yazdığı *Delâil-i Sabih* adlı eserinde kendisine ve Bâbîlere düşmanlık edenlerin ilahi ceza ile hayatlarının sona ereceğini haber vermesidir. Onun idamından sonra 1851'de Şiraz'da önce büyük depremler yaşanmış ardından da salgın hastalık ve kıtlık baş göstermiştir. Bâb'ın idamında etkisi olan bürokrat ve askerlerin hepsi bu felaketler neticesinde acı çekerek ölmüşlerdir.[101]

Bahâullah Mirza Hüseyin Ali'ye Atfedilen Mucizeler

Bahâullah'da aynı Bâb gibi okuma yazma bilmemesine rağmen bunca ayeti nasıl aldığı ve yazdığı sorusuna cevaben bu duruma; Mirza Ali Muhammed'in de benzer bir mucize gösterdiği iddiasını da görmezden gelerek, kendisinden başka kimsenin sahip olmadığı, Allah'ın sadece kendisi gibi özel insanlara lütfettiği bir mucize şeklinde ifade etmiştir.[102] Kendi ifadesi ile bazen Allah bir gece onu manevi huzuruna yükselterek tüm kitabı *(Kitabu'l-Akdes)* ona kavratmış[103] ve yaşanmış her şeyin bilgisini vermiştir.[104] Bazen de rüyasına giren genç bir kız vasıtasıyla ayetleri almıştır.[105]

Bahâullah, Bâb'ın Kur'ân'daki ayet sayısına denk sayıda ayeti iki günde aldığı/ alacağı iddiasını daha da ileri götürerek bu işi yirmi dört saatte tamamlayacağını ifade etmiş ve bu şekilde tam iki yıl boyunca vahiy aldığını belirtmiştir.[106]

Bahâullah'ın Bağdat'ta ikamet ettiği günlerde yerel din adamları ondan haklılığı ispatlaması için kendilerine bir mucize göstermelerini isterler. Bahâullah'da onlara cevaben böyle bir hakları olmamalarına rağmen istedikleri mucizeyi kendisine bildirmelerini fakat karşılığında bu mucizeyi gerçekleştirdiğine kendisinin ve iddialarının hak olduğunu tasdik edeceklerini bildiren belgeyi imzalamaları şartını ileri sürer. Böylesi bir cevap karşısında din adamları Bahâullah'ın bir sihirbaz olabileceğini ve yaptığı sihirleri sanki bir mucizeymiş gibi gösterip kendilerini kandıracağı konusunda ittifak ederler ve bu teklifi kabul etmezler. Bahâullah'ta aldığı bu yanıt karşısında herhangi bir mucize göstermeyeceğini onlara bildirir.[107] Bahâullah buna benzer bir başka talebini de Osmanlı hükümdarına iletmeye çalışmıştır. Sadrazamdan kendisini hükümdarla on dakika bile olsa görüştürebilirse bu süre zarfında sergileyeceği mucizeler ile iddialarını ispatlayacağını iddia etmiştir. Fakat bu talebi ciddiye dahi alınmamıştır.[108]

Bahâullah geleceğe yönelik kehanetlerde de bulunmuştur. Bunlara dair birkaç farklı örnek verecek olursak: 1863'de Bağdat'tan ayrılırken yazdığı *Kutsal Denizci Levhi*'nde yakın bir gelecekte yaşayacakları sıkıntılardan bahsetmiş ve çevresindeki insanları tedbir almaları konusunda uyarmıştır.[109] Bahâullah kendisinden sonra sahte ve yalancı peygamberler çıkacağını fakat aradan iki bin yıl geçmeden yeni bir peygamber gelemeyeceği kehanetinde bulunmuştur. Bu durumda Bahâîler tarafından onun mucizelerinden biri olarak kabul edilmektedir.[110]

Bahâullah, kendisi ve Bahâîlere karşı düşmanlık besleyenler hakkında da öngörülerde bulunmuştur. Çektirdiği sıkıntılardan dolayı onlarında sıkıntı çekeceklerini ve buna sebep olup onun ahını alanların hepsinin değişik musibetlerle karşılaşacaklarını isim isim haber vermiştir. Örneğin en büyük düşmanı

[101] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 88.
[102] Bahaullah, *Hz. Bahaullah'ın Levihleri*, çev. Mecdi İnan (İstanbul: Menteş Matbaası, 1994), 168.
[103] Bahaullah, *Kitab-ı Akdes*, çev. Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili (Ankara: Desen Ofset, 2003), 53,75.
[104] Bahaullah, *Ordular Rabbi'nin Çağrısı*, çev. Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, 2010), 2.
[105] Bahaullah, *İkan Kitabı*, çev. Mecdettin İnan (İstanbul: Kazancı Matbaacılık, 1996), 110.
[106] Taherzadeh, *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*, 1995, 1/66.
[107] Abdu'l-Bahá, *Some Answered Questions*, 31.
[108] Taherzadeh, *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*, 1995, 2/435.
[109] Neyir Özşuca, *Bahai Tarihi Özeti* (İstanbul: Özdemir Matbaası, 1987), 59.
[110] Bahaullah, *Kitab-ı Akdes*, 30.

olarak gördüğü kardeşi Subhi Ezel'in etrafında kimse kalmamış ve 1912'de Magosa'da tek başına sefalet içinde son nefesini vermiştir. Fransa İmparatoru III. Napolyon ülkesinden sürülmüş ve 1870'de imparatorluğu dağılmış, Papa IX. Pius 1871'de İtalya Kralıyla yaptığı savaşta yenilerek papalığın merkezi olan Roma'yı kaybetmiş, Romanov Hanedanı II. Alexander ailesiyle birlikte öldürülmüş ve 1917'de ülkesi parçalanmış, Osmanlı Hükümdarı Abdülaziz Han tahttan indirilerek öldürülmüş ve 1922'de imparatorluğu dağılmış, Kaçar Hükümdarı Nasıreddin Şah öldürülmüş ve 1925'de hanedanlığı yıkılmıştır.[111] Tüm bu tarihsel vakalar Bahâîler tarafından Bahâullah'ın Tanrı katında özel bir makama sahip olması sebebiyle geleceği gördüğünün kanıtı ve onun mucizesi olarak lanse edilmektedirler.

Bâbî ve Bahâî İnancına Mensup Olanlara Atfedilen Mucizeler

Bâb'ın kendisinden övgüyle bahsettiği, hakkında Kur'ân-ı Kerîm'indeki ayet sayısından üç kat fazla övgü ayeti vahyedilen, ilk Bâbî olarak kabul edilen ve Kaçar askerleriyle girdiği çatışmada öldürülen Molla Hüseyin'in mezarının toprağının hastalara şifa, derdi olan Bâbîlere ise deva olduğu iddia edilmektedir.[112]

Önde gelen Bâbîlerden biri olan Kurretü'l-Ayn, 1852 yılında gözaltında tutulduğu evde kendisiyle ilgili verilen ölüm fermanından habersiz şekilde otururken birden başına gelecekleri hisseder. Hemen odasına çıkıp kefene benzer beyaz bir kıyafet giyip, koku sürüp takılarını takınır. Evde bulunan diğer insanların yanına inip ayrılık vaktinin geldiğini ve birazdan öldürüleceğini söyleyip odasına çekilir. Kısa bir süre sonra da Kaçar askerleri eve gelip onu dışarı çıkarıp öldürürler.[113]

Kardeşi Subhi Ezel ile olan mücadelesinde Bahâullah zehirlenmiştir. Onu tedavi etmeye çalışan *Şişman* lakaplı Bahâî doktor ne yaptıysa da onu iyileştiremeyince üzüntüyle evine kapanıp Allah'tan Bahâullah yerine kendisinin canını almasını ister. Kısa bir süre sonra doktorun duası kabul olur ve iyileşme ümidi olmayan Bahâullah iyileşirken, doktor vefat eder.[114]

Bahâîliğin ana figürlerinden biri olan Abdulbaha, 1910 yılında Avrupa ve Amerika'ya yapmış olduğu seyahatlerde ileride tüm insanlığı derinden etkileyecek sıkıntıların yaklaştığını hissetmiştir. Bahâîler tarafından onun kalp gözünün açıklığının alameti ve bir nevi mucizesi olarak ifade edilen bu kehaneti kısa bir süre sonra hakikate dönüşmüş ve 1914'de I. Dünya Savaşı çıkmıştır.[115] Abdulbaha'nın ölümünden iki ay önce gördüğü rüyayı, yakın bir zamanda öleceği şeklinde yorumlamış olması ve bunun gerçekleşmesi de Bahâîler tarafından, onun da Yusuf peygamber gibi rüya tabiri konusunda da özel bir güce sahip olduğu iddialarına dayanak olmuş ve günümüzde onun bir mucizesi olarak Bahâîler tarafından anlatılmaktadır.[116]

Bâbî ve Bahâîlerin bu dini oluşumlara dahil olmalarında gördükleri rüyaların etkileri büyüktür. Bu insanlar yaşadıkları rüya tecrübeleri, hakikati bulmaları noktasında Allah'ın kendilerine bahşettiği bir nevi mucize olarak ifade etmektedirler. Örneğin Bâb'a ilk tâbi olan on sekiz kişinin büyük çoğunluğu gördükleri bir rüyanın sonrasında Bâbî olmuşlardır.[117] Yine benzer şekilde Bahâullah, 1856'da Süleymaniye'de inziva çekilerek Bâbî toplumundan ayrı tek başına bir hayat sürerken bölge halkının değer ver-

[111] Yasin İpek, *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Bahailik ve Türkiye'de Bahailer* (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2020), 163-165.
[112] Bahaullah, *İkan Kitabı*, 124.
[113] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 78.
[114] Taherzadeh, *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*, 1995, 1/35.
[115] Özşuca, *Bahai Tarihi Özeti*, 85.
[116] Şevki Efendi, *Bahai Dininin I. Yüzyılı*, 1995, 324.
[117] Taef, *9 Kutsal Gün*, 59.

diği bir din adamının rüyasına Hz. Muhammed girer ve ona daha önce tanımadığı Bahâullah'ı bulup toplumun içine tekrar girmesi için ikna etmesi talimatını verir. O da gördüğü rüyanın gereğini yerine getirerek Bahâullah'ı bulur ve onu tekrar Bâbîlerin başına geçmeye ikna eder.[118] Bahâî inancına sonradan dâhil olanların birçoğu bu dini yapıyla tanışmalarında ya da onun hakikat olduğunu anlamalarında en önemli vasıtanın görmüş oldukları rüyalar olduğunu iddia etmektedirler. Bunun Allah tarafından gerçeği bulmaları hususunda kendilerine bahşedilmiş bir lütuf hatta mucize olduğunu söylemektedirler. Bu rüyalar, kimi zaman Hz. Muhammed olduğuna inanılan mübarek bir zat kimi zaman nur yüzlü, ak sakallı bir ihtiyar kimi zaman da derinlerden gelen ilahi bir ses veya ışığın vesilesi ile Bahâîlik ve Bahâullah'ın hakikatini görmek isteyenlerin kalplerinde beliren mucize kabilinden olaylar olarak kabul edilmektedir.[119]

SONUÇ

Günlük rutin hayatta karşılaşılan olayların aksine, aklın sınırlarını zorlayan, imkânsız ya da doğaüstü diye nitelendirilen sıra dışı tecrübelerin geneli mucize olarak ifade edilmiştir. Tanrısal güç ya da metafizik alemdeki varlıkların katkısıyla gerçekleştiğine inanılan ve neticesinde kişiyi aciz bırakan bu türden olaylar tarih boyunca farklı zaman ve mekanlarda, özel vasıfları olduğu düşünülen insanların aracılığıyla vuku bulmuştur. Kutsal kabul edilen varlıklar ve kendisine tâbi olanlar nazarında özel bir statüye sahip olan bu insanlar, meşruiyetlerinin delili olarak birçok mucize sergilemişlerdir.

Dinler tarihi bilimine konu olmuş dinlerin en sadesi olarak ifade edilebilecek olan İlkel Kabile Dinlerinden, etki alanı belli bir coğrafya ya da etnik grupla sınırlı olan Milli Dinlere hatta sınırları aşarak dünyanın farklı birçok bölgesine yayılmış Evrensel Dinlere kadar tüm dinlerde mucize adı verilen sıra dışı olaylara rastlanılmaktadır. Bunların genelinde bazen bir şaman, bazen o dinin kurucusu olarak nitelendirilen kişi, bazen bir peygamber bazen de Allah dostu diye bilinen sıradan bir inanan ya da din adamı rolündeki insanlar aktif bir şekilde rol almakta ve ilahi güç tarafından kendisine lütfedilen bu yeteneği diğer insanların huzurunda sergilemektedir. Böylece hem kendi makamını sağlamlaştırmakta hem de söylediklerinin ve yaptıklarının gerçekliğini pekiştirmektedir.

İnsanın en temel özelliklerinden biri, aciz olduğunu hissettiği andan itibaren kendisinden daha kudretli olana sığınma, bağlanma ve inanma arzusudur. Bu ihtiyaç ise onu herhangi bir inanca ya da dine mensup olmaya yitmiştir. İnsanın diğer bir özelliği de onu diğer yaratılmışlardan farklı ve üstün kılan düşünme yeteneği sonucunda elde ettiği, hayata dair her şeyi sorgulayabilme kabiliyetidir. Özellikle inanç boyutunda ortaya çıkan sorgulamalar insanı daha sağlam bir imana sevk edebildiği gibi mensubu olunan inancın reddine ve yeni arayışlara girilmesine de sebep olabilmektedir. Yirminci yüzyılın başlarından itibaren özellikle bazı Hıristiyan gruplar, din adamlarının sınırsız otoritesi ve mensubu olunan dinin yozlaşarak zamanın gereklerine cevap veremediği gibi gerekçelerle farklı arayışlara girmişlerdir. Bunun sonucunda da Yeni Dini Hareketler ortaya çıkmıştır. Karizmatik bir lider etrafında toplanan bu grupları ikna etmede, reformist söylemler kadar önder rolündeki kişilere atfedilen mucizeler de önemli rol oynamışlardır. İlahla ya da ilahi varlıklarla irtibat, geleceğe dönük kehanetlerde bulunma, hastaları iyileştirme, ölüleri diriltme gibi mucizelerden bir veya birkaçına Yeni Dini Hareketlerin neredeyse tamamında rastlanılmaktadır.

[118] Taherzadeh, *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*, 1995, 1/64.
[119] İpek, *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*, 363,367,370-371.

İslami kökenli Yeni Dini Hareket olan Bahâîlik ve onun öncüsü diye ifade edebileceğimiz Bâbîlik'te de farklı türden birçok mucizeye rastlanılmaktadır. Özelikle Bâb ve Bahâullah gibi ana figürlere Bâbî ve Bahâîler tarafından atfedilen çok sayıda sıra dışı olay, mucize olarak ifade edilmektedir. Bunlar için; Allah'la aracısız görüşebilme, ruhani varlıklarla irtibat kurabilme, geleceği görme, kendileri istemedikten sonra kimsenin onlara zarar verememesi, hastalara şifa verme gibi normal bir insan için gerçeklemesi imkânsız olan şeyler neredeyse olağan hadiselere dönüşmüştür. Bu iki ana karakter dışında ihlaslı bir imana sahip olduğuna inanılan kimselerinde Allah'ın izniyle rüya ve ilham gibi çeşitli vesilelerle gelecekten haberdar olabileceklerini iddia etmektedirler.

Tüm inanç sistemlerinde önemli bir yer tutan mucizelerin hakikatine dair bilimsel bir veri bulunmamaktadır. Bunların tamamı o mucizenin ait olduğu iddia edilen dine dair kutsal metin ve kaynaklara dayandırılmaktadır. Bunun tek istisnası Kitâb-ı Mukaddes ve Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiş peygamberler ait verilen kıssalardır. Çok kısa sayılabilecek bir süre öncesinde ortaya çıkan ve günümüzde sayıları binlerle ifade edilen Yeni Dini Hareketlerde -Bâbîlik- Bahâîlik özelinde olduğu gibi- meşruiyetlerini ortaya koyabilmek ve daha fazla taraftar toplayabilmek için liderlerinin olağanüstü güçlere sahip olduğunu bu sayede çok sayıda mucizeyi gerçekleştirdiklerini iddia etmişleridir. Bu noktada akla takılan soru, kadim inançların aksine günümüzde bunca teknolojik iletişim araçlarına sahip olunmasına rağmen iddia edilen mucizelere neden sadece o inanca mensup sınırlı sayıda insanın şahitlik ettiğidir? Böylesi olağanüstü olaylara daha fazla insanın tanıklık etmesi o inanç grubu için bulunmaz bir fırsat olacak iken sınırlı sayıda insanın şahit olduğu iddia edilen ve sadece rivayete dayandırılan bu söylemler mucize iddialarının gerçekliğini sorgulanır hale getirmektedir.

KAYNAKÇA

Abdu'l-Bahá. *Some Answered Questions*. çev. Laura Clifford Barney. Leiden: Brill Academic Publishers, 1908.

Akkaya, Ümit Harun. *Büyü Din ve Toplum*. Hikmetevi Yayınları, İstanbul, 2023.

Arslan, İhsan. "Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. Peygamber ve Mucize". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10/50 (Haziran 2017), 882-903.

Avcı, Betül. "Hıristiyanlıkta ve Kur'an Tefsirlerinde Hz. İsa'nın Mucizeleri". *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 9 (01 Aralık 2000), 257-268. https://dergipark.org.tr/tr/pub/divan/issue/25938/273264

Bahaullah. *Hz. Bahaullah'ın Levihleri*. çev. Mecdi İnan. Menteş Matbaası, İstanbul, 1994.

Bahaullah. *İkan Kitabı*. çev. Mecdettin İnan. Kazancı Matbaacılık, İstanbul, 1996.

Bahaullah. *Kitab-ı Akdes*. çev. Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili. Desen Ofset, Ankara, 2003.

Bahaullah. *Ordular Rabbi'nin Çağrısı*. çev. Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili. Bahai Eserleri Basım Dağıtım, İstanbul, 2010.

Bakkal, Ali. "Hz. İsa'ya Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Açısından Tahlili". *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 45 (31 Aralık 2020), 66-85. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduifd/issue/59064/805591

Bakkal, Ali. "Kur'ân'da Geçmiş Peygamberlere Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Özelliği Açısından Tahlili". *Diyanet İlmi Dergi* 57/3 (15 Eylül 2021), 749-784. https://dergipark.org.tr/tr/pub/did/issue/64901/844920

Balcı, Gülistan. *İlahi Dinlerde Mucize*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Barrett, David V. "Christian Science". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 122-123. London and New York: Routledge, 2006.

Battal, Emine. "Cennetin Kapısı". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 225-228. Okur Akademi, İstanbul, 2024.

Birnstiel, Daniel. "Yahudilikte Mucize". *Din Dilinde Mucize*. 57-75. İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Kur'an Araştırmaları Merkezi Yayınları, 2015.

Bozkurt, Mustafa- Maraz, Hüseyin. "Mucizenin Onto-Teleolojik Açıdan Sihirden Farklılığı". *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/2 (24 Mart 2014), 147-173. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ifd/issue/40175/533193

Bulut, Halil İbrahim. "Mûcize". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 30/348-351. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2020.

Bulut, Halil İbrahim. "Peygamberlerin Başarısında Mûcizelerin Yeri ve Önemi". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 11/3 (01 Haziran 2011), 65-78. https://dergipark.org.tr/tr/pub/daad/issue/4493/61892

Clarke, Peter B. "Scientology". *Encylopedia of New Religious Movements*. 563-565. London and New York: Routledge, 2006.

Çapcıoğlu, İlhan. "Ho No Hana Sanpogyo". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan- Emine Battal. 408-410. Okur Akademi, İstanbul, 2024.

Çetin, Gülen. "Sosyal Bir Olgu Olarak Hıristiyanlık ve Hinduizmde Asketizm". *Mecmua* 10 (30 Eylül 2020), 369-394. https://doi.org/10.32579/mecmua.776703

Çevik, Mustafa. "David Hume'da Mucize ve Nedensellik". *Beytulhikme An International Journal of Philosophy* 2/2 (01 Aralık 2012), 1-16. https://dergipark.org.tr/tr/pub/beytulhikme/issue/3489/47441

Dabashi, Hamid. *İran- Kenetlenmiş Halk*. çev. Emine Ayhan. Metis Yayınları, İstanbul, 2008.

Davies, Douglas J. "Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints (Mormons)". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 124-126. London and New York: Routledge, 2006.

Drange, Theodore M. "Science and Miracles". *Science and Miracles (1998)*. 29 Ağustos 2015. Erişim 15 Mart 2024. https://philarchive.org/rec/DRASAM-2

Durak, Nihat. "Hıristiyan ve Misyoner İttifakı". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. 397-400. Okur Akademi, İstanbul, 2024.

El-Mizzi, Cemaluddin Abdurrahman b Yusuf Ebu 'l-Haccac. "Hz. Peygamber'in (S.A.S.) Mucizeleri". çev. Erdoğan Köycü. *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 1/2 (01 Haziran 2014), 65-88. https://dergipark.org.tr/tr/pub/buiifd/issue/25927/273165

Furon, Raymond. *İran*. çev. Galib Kemali Söylemezoğlu. Hilmi Kitabevi, İstanbul, 1943.

Gürkan, Saime Leyla. "Diğer Dinlerde Mucize". *TDV İslam Ansiklopedisi*. 30/351-354. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2020.

Hume, David. *Enquiry Concerning Human Understanding and Concerning yhe Principles of Morals*. ed. Lewis Amherst Selby-Bigge. Oxford: Clarendo Press, 2. Basım, 1902.

İpek, Yasin. "Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye'de Bahailer". *The Journal of International Social Research* 11/59 (Ekim 2018), 1307-1337.

İpek, Yasin. *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*. Kimlik Yayınları, Kayseri, 2020.

Işık, Aydın. "Din-Bilim İlişkisi Problemine Mucizeler Üzerinden Genel Bir Bakış: Vahiy Nesnesinin Mucizeliği Tartışması Mezhebî ve Milliyetçi Hareketler". *KADER Kelam Araştırmaları Dergisi* 5/1 (25 Ocak 2009), 0-102. https://doi.org/10.18317/kader.80528

Kent, Alexandra. "Sai Baba, Sathya". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 547-548. London and New York: Routledge, 2006.

Kur'ân-ı Kerîm Meâli. çev. Halil Altuntaş - Muzaeffer Şahin. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 17. Basım, Ankara, 2009.

Kıyak, Abdulkadir-Taş, Asim. "Zerdüştlerin Kutsal Kitabı Avesta". *İlahiyat Alanında Güncel Akademik Araştırmalar – 2024*. ed. Ümit Harun Akkaya, Yasin İpek. İstanbul: Kitap Dünyası, 2024.

Kitabı Mukaddes. Kitabı Mukaddes Şirketi Yayınları, İstanbul, 2001.

Küng, Hans. *Does God Exist? An Answer for Today*. çev. Edward Quinn. New York: Vintage Books, 1981. https://www.goodreads.com/book/show/87147.Does_God_Exist_An_Answer_for_Today

Marufi, Mehmet. *En Büyük Haber (Nebei Azim)*. Işık Yayınları, 2. Basım, Adana, 2006.

Özkan, Ali Rafet. "Fiat Lux". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 334-336. Okur Akademi, İstanbul, 2024.

Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 3. Basım, 2023.

Özşuca, Neyir. *Bahai Dini; Tarihi, Prensipleri ve Dini Hükümleri*. Başnur Matbaası, Ankara, 1967.

Özşuca, Neyir. *Bahai Tarihi Özeti*. Özdemir Matbaası, İstanbul, 1987.

Palmer, Norris W. "Baba's World: A Golbal and His Wold". *Gurus in America*. ed. Thomas A. Forsthoefel. New York: State University of New York Press, 2005.

Pay, Metin. "İslam Düşüncesinde Bazı Mucize Telakkileri". *Dini Araştırmalar* 18/47 (14 Aralık 2015), 146-171. https://doi.org/10.15745/da.18785

Puttick, Elizabeth. "The Lucis Trust". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 375-376. London and New York: Routledge, 2006.

Shimazono, Susumu. "Aum Shinrikyo". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 51-52. London and New York, 2006.

Şevki Efendi. *Bahai Dininin I. Yüzyılı*. çev. Suna Bozkır. Baha Yayınları, İstanbul, 1995.

Taef, Menucehr. *9 Kutsal Gün*. Ön-Mat Öner Matbaacılık, Bursa, ts.

Taghizadeh, Nader. *Tanrı'nın Günü*. Patrol Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Taherzadeh, Adip. *Hz. Bahaullah'ın Zuhuru*. çev. Süreyya Güler. 4 Cilt. Kazancı Matbaacılık, İstanbul, 1995.

Tillich, Paul. "Vahiy ve Mucize". çev. Mustafa Akçay. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5/8 (15 Aralık 2003). https://doi.org/10.17335/suifd.33658

Topaloğlu, Fatih. *Felsefi ve Teolojik Açıdan Mucize*. Rağbet Yayınları, İstanbul, 2011.

Tural, Mustafa. *Avesta'da Müdahale Fenomenolojisi,*. Kitap Dünyası Yayınları, İstanbul, 2023.

Turan, Süleyman. *Abusionem (Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası)*. Okur Akademi, İstanbul, 2022.

Turan, Süleyman. "Chen Tao". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 228-230. Okur Akademi, İstanbul, 2024.

Turan, Süleyman. "Urantia". *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. ed. Süleyman Turan - Emine Battal. 945-947. Okur Akademi, İstanbul, 2023.

Ürdüç, Gülsüm. *Hinduizm'de Avatara ve Hıristiyanlık'ta İnkarnasyon İnancı Üzerine Bir Araştırma*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Voltaire, François Marie Arouet. *Philosophical Dictionary*. ed. Theodore Besterman. London: Penguin Books, 1972.

Yaad, Esser. "World of Yaad". *Encylopedia of New Religious Movements*. ed. Peter B. Clarke. 694-695. London and New York: Routledge, 2006.

Yasdıman, Hakkı Şah. *Türkiye'de Yehova Şahitleri*. Tibyan Yayıncılık, İzmir, 2011.